Ի· ՏԱՐԻ 1820 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 30 ԱՐԱՑ 4382 – Հ· Տ· 6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 – Ն· Տ· 18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1890 – ՀԻՃՐ· 27 ՃԻՄԱԶԻԼ ԱԽԻՐ 1307 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՐՈՂ ԵՆ ԻՐԵՆ ՀԱՍՑԵ ՏԵՍՆԵԼ ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գալաթիա, Նորատունկեան Խան

درعلیه‌ده غله‌ده نورادونکیان خانده آروه‌لك

غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ Պոլսոյ համար Տարեկան գումարք	160
» » Կիսամեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Կիսամեայ » »	100
Օտար երկիրներու տարեկան գրանց	56
» » Կիսամեայ »	28

Դուրս գրկուած լրագրոց համար ուղարկուած եռամսեայ գումարներ ետ կը տրուին։ Խմբագրութեան գրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՑՈՒՄ ԱՆԳԼ· ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ

ՎԵՀ· ԹԱԳՈՒՀԻՆՈՑՆ ՃԱՌԸ

Ինչպէս հեռագիրք ծանուցին արդէն, անգլ· Խորհրդարանին նստաշրջանը փետր· 11ին բացուեցաւ։ Այս տարի եւս Թագուհին չկրցաւ անձամբ բանալ Խորհրդարանն, և իւր կողմէ Լորտերու ժողովոյն ատենապետը կարդաց հետեւեալ բացման ճառը·

«Մի լորդք և Տէրք,

«Միւս Տէրութեանց հետ իմ յարաբերութիւնք բարեկամական վիճակի մէջ կը շարունակեն։

«Անցեալ աշնան Մոզամպիքի գաղթականութենէն զօրախումբ մը փորթուկէզ սպայի մը հրամանատարութեան ներքեւ զրկուեցաւ այնպիսի երկիր մը ուր անգլիացի գաղթականներ հաստատուած են, և ուր կան բնիկ ցեղեր որք իմ հովանաւորութեանս ներքեւ առնուած են։ Արիւնալի ընդհարում մը տեղի ունեցաւ, եւ Անգլիոյ դրօշին դէմ յարձակաց պակասութիւն ցուցնող դէպքեր պատահեցան։ Փորթուկէզ կառավարութիւնն, իմ խնդրանօք, խոստացաւ իւր զօրքը քաշել յիշեալ երկրէն։

«Գերեվարառութեան ջնջման մէջ չահ ունեցող Տէրութեանց դեսպանախորհուրդը մը գումարեցաւ ի Պրուսէլ՝ Պելժիոյ թագաւորին հրաւիրմամբ։ Զերմապէս կը յուսամ որ իւր խորհրդակցութեանց արդիւնքը պիտի լինի յառաջ վարել այն մեծ գործ որուն համար գումարուած է։

«Եգիպտոսի Խեդիվին հետ առեւտրական պայմագիր մը ստորագրեցաւ, և Պուլկարիոյ հետ առժամանակեայ կարգադրութիւն մը կնքուեցաւ, մաքսային ստիպողական խնդրոյ անօրինութեան համար։

«Այս ամէն խնդրոյ վրայ պէտք եղած պաշտօնագիրք պիտի մատուցուին ձեզ։

«Սամոայի արշիպելագոսին կառավարութիւնը կարգի դնելու համար Գերմանիոյ Կայսեր և Միացեալ Նահանգաց Հանրապետութեան հետ իմ կնքած պայմանագիրս պիտի մատուցուի ձեզ, Պերլինի Դեսպանախորհրդոյն ատենագրութեանց հետ, նաև դաշնագիր մը որ Միացեալ Նահանգաց հետ կնքուեցաւ՝ երկուց երկրաց չարաշարագործց փոխադարձ յանձնման օրէնքը բարեփոխելու համար։ Այս վերջին դաշնագիր Միացեալ Նահանգաց Մերակրոյին վաւերացման կը սպասէ դեռ։

«Հարաւային Ափրիկէի մէջ Սվազիլանդի անկարգ կացութեան պատճառաւ երկրին կառավարութեան համար կարգադրութիւն մ'ընել անհրաժեշտ դատուելով, և այս երկրին անկախութիւնը Լոնդոնի պայմանագրով հաստատուած լինելով, Հարաւային Ափրիկեան Հանրապետութեան Նախագահին հետ համաձայնութեամբ պատուիրակ մը զրկեցի՝ Սվազիներուն և սպիտակ գաղթականներուն կարծիքն ու փափաքն իմանալու համար։

«Սրտագին համակրութեամբ կը սպասեմ այն խորհրդակցութեան ելից զոր աւստրալեան գաղթականութիւնք կը կատարեն այս պահուս՝ իրենց մէջ դաշնակցութիւն մը կազմելու համար։ Ո՛և է բարեյարգար կարգադրութիւն որով այս մեծ գաղթականութիւնք սերտ միութիւն կազմեն՝ իրենց բարեկեցութիւնն ապահովելու համար, իմ կողմէ համակրութեամբ պիտի ընդունուի և քննուի։»

Թագուհին, յատկապէս երեսփոխաններուն ծանուցանելէ ետքը թէ տարւոյս ելմուտացոյցը պիտի մատուցուի իրենց քննութեան, կը շարունակէ·

«Իտալիայի կացութեան տակաւ բարւոքման և երկրագործական ոճիրներուն եւս քան զեւս նուազման ջնորհիւ կարելի եղած է մեծապէս սեղմել այն չրջանակն յորում ինչ ինչ կարգի յանցանաց համար հակիրճ դատավարութեամբ (առանց երդուելոց ներկայութեան) վճիռ կ'արտասանուէր։ Զեզ պիտի ներկայացուին օրինագծեր՝ Իտալիայի մէջ հոգատեսարց թիւն աւելցնելու համար, Անգլիոյ և ընկերվարոյ մասին ընդունուած տեղային ինքնակառավարութեան սկզբունքներն Իտալիայի մէջ եւս ի գործ դնելու համար, ցորչափ կրնան ի կիր առնուիլ հոն, և Իտալիայի ազգատ գաւառակաց մէջ ժողովրդեան նիւթական վիճակը բարւոքելու համար։»

Թագուհին կը վերջացնէ՝ յիշելով անգլիական ներքին գործոց վերաբերեալ ծրագրեր զորս նախարարութիւնը պիտի մատուցանէ Խորհրդարանին։

ՊԱՎԼԻԱՆԵԱՆ ԴԻՊՔԵՐ ԵՒ ԶՐՈՒՈՑՆԵՐ

Պուլկարական լուրերն եւ քան զեւս հետաքրքրաշարժ կը դառնան։ Փանիցա հաղարապետին մեզապարտ ձեռնարկութենէն զատ, ուրիշ ձեռնարկութիւն մ'ալ երեւան հանուեր է, որով նոյն ինքն Փանիցա մէջտեղէն պիտի վերցուի եղեր՝ երբ Փանիցա յաջողեր վերցնել Իշխանն և նորա նախարարապետը։ Նոյն իսկ Փանիցայի համար բարեբախտութիւն մ'է ուրեմն որ իւր ձեռնարկ չէ յաջողած։

—Պ· Զանքով իւր պուլկար կառակցաց ուղղեալ յայտարարութիւն մը հրատարակեց, հրաւիրելով զանոնք որ առաջիկայ երեսփոխանական ընտրութեանց մէջ ամենայն զորութեամբ մաքառին օրուան կառավարութեան դէմ։

—Սերպ կառավարութիւնը ծանուցագիր մը զրկեց իւր դեսպաններուն՝ առեւտրական դաշնագրոյ բանակցութեանց խղման պատասխանատուութիւնը պուլկար կառավարութեան վրայ թողլով։

—Պ· Վուքովիչի Պելգրատ ուղեւորութեան առթիւ սերպ եւ չեռնակորեան կառավարութիւնք որոշեր են յետ այսորիկ կատարեալ համերաշխութիւն պահել ամենուրեք սերպ ցեղի շահուց պահպանութեան տեսակէտով, ի հարկին Ռուսիոյ կայսերական պաշտպանութեան ապաւինելով։

—Հեռագիրն երէկ յիշեց ցեղագրական քարտէս մը որ Ռուսիոյ մէջ հրատարակուած է, և մակեդոնեան ինչ ինչ վայրերու մէջ պուլկար ցեղն առաւելակշիռ կը ցուցնէ։ Այս քարտէս 1890 տարւոյ «Համապատեան Տարեցոյցին» կցուած է։ Չեռնակորոյի Նիքոլա իշխան, որ սերպ ցեղին իրաւանց նախանձախնդրութիւն կը ցուցնէ, այս քարտէսին դէմ դանդատ գրեց ուղղակի առ Զարն, և պատասխան ստացաւ Ն· Կ· Վնհափառութենէն թէ այդ քարտէս յօրինողին անձնական կարծիքն եւեթ կը ցուցնէ, և ինք (Կայսրն) հրամայած է որ հրապարակէն վերցուի բոլորովին։ Նոր մը կը պատրաստուի, յորում ցեղագրական սահմաններ չպիտի դնուին։

—Ֆերտինանտ իշխանի բնակարանը գիշերն ամենայն զգուշութեամբ կը պահպանուի։ Իշխանին անձին կցուած աւստրիացի հազարապետն Տոպնէը, պալատան հրամատարն, յատկապէս պաշտօն ստանձնած է գիշերային պահպանութեան հսկել։

—Աւստրիական լրագրոյ մը պատմութեան նայելով, Փանիցայի մտադրեալ ձեռնարկութիւնը սպէս յայտնուեր է· Սպայ մը իշխանական պալատը ներկայանալով, յայտարարեր է թէ անձնական դաշնագիր կարդալու համար Սոֆիա եկած է և դիպուածաւ լսած է գաղտնի խօսակցութիւն մը որ տեղի կ'ունենար զրաւոնոցին մէջ։ Սպայն այս խօսակցութիւնը կը հաղորդէ, յորմէ կ'երեւի թէ խորհրդակիցք կէս գիշերուան համար կարգադրութիւն կ'ընէին։ Քննութիւն կատարուելով, կը ստուգուի թէ իշխանական բնակարանի հեռադրաթելք խզուած են։ Իրողութիւնն իմաց կը տրուի Իշխանին, որ նոյն պահուն կը ճաչէր, և անմիջապէս կը կանչէ զՊ· Սթամպուլով։ Առաջին ձերբակալուողն է Մարքով, զոր ոստիկանք բռնեցին երբ զօրանոց կը մտնէր։ Ռնոր վրայ դանուեցաւ Սոֆիացի խմբագրի մը այցեքարտը։ «Այցեքարտն բերողն այսօր ձեզ պիտի յանձնէ մեացեալ դումարն»։ Երեկոյին հեծելազօրաց սպայ մը ձերբակալեցաւ, որոյ պայուսակաց մէջէն 8,000 ֆրանքի դումար մ'ելաւ։ Նաեւ 10,000 ֆր·ի ստացագիր մ'ունէր, այս գումարը Փանիցա հաղարապետին հրամանաց համեմատ բաշխած լինելով, պէտք եղած տեղերը։ Միւս ձերբակալութիւնք դիշերայն տեղի ունեցան, ոմանք պատատան մէջ իսկ, իշխանական պարահանդիսի միջոցին։

—Պ· Սթամպուլով Փանիցայի գործին վրայ սա տեղեկութիւնները տուեր է· «Կառավարութիւնն երկար ժամանակէ ի վեր տեղեկութիւն ունէր այն մեքենայութեանց վրայ որոց նպատակն էր իշխանն և նախարարներն հեռացնել։ Նախկին ռուս սպայ Քալափքով համոզած է զՓանիցա։ Արդէն անգամ մը, Իշխանին հաստատուելէն քիչ ետքը, նմանօրինակ փորձ մ'եղաւ, բայց յայնժամ Փանիցա Պուքրէշ երթալով յայտարարեց ռուս դեսպան Պ· Հիթրովոյի թէ հաւատարիմ պիտի մնայ իւր իշխանին։ Պ· Հիթրովո կը յորդորէ զնա գէթ սպառ գաղտի հաւատարիմ մնալու։ Եւ այս անգամ Փանիցա կը համոզուի։ Բանի մը սպայներ ալ կը համոզէ, և Զանքովիանց հետ յարաբերութեան մէջ կը դնէ։ Բռնուած թղթոց քննութենէն կ'երեւի թէ ձեռնարկութիւնը չատ ճիզաւորեալ չէր, և Դանուբէն անդին բնակեալ անձանց ոմանց կողմէ թելադրուած է։ Կառավարութիւնն իւր պարտականութիւնն ի գործ պիտի դնէ առանց դթութեան, և օրինաց համեմատ պիտի գործէ ամենայն խստութեամբ։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ռուսական ակմբոց մէջ կ'լսուի թէ Զարը չատ ցաւեր է Օրլեանու դքսին ձերբակալման համար, և հրահանգ տուեր է իւր Փարիզի դեսպանին՝ բարեխօսելու որպէս զի կառավարութիւնը կարելի հղածին չափ մեղմութեամբ վարուի իշխանին հետ։

—Օմալի դուքսը, մեծ հօրեղբայր Օրլեանու դքսի՝ ոստիկանութեան նախարարէն արտօնութիւն ստանալով, բանտ դնաց և դքսին հետ տեսակցեցաւ։

—Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց երէկ, Պուլանժէականք յսղիմանակ տարին Փարիզի վեց մասնակի ընտրութեանց մէջ, որք տեղի ունեցան՝ նախորդ պուլանժէական երեսփոխանաց ընտրութեան անվաւեր հռչակուելուն առթիւ։ Այս ընտրութիւնք կը ցուցնեն թէ Պուլանժէութիւնը տակաւին իւր զօրութիւնը չէ կորուսած Ֆրանսայի մայրաքաղաքին մէջ, թէեւ փճացած կրնայ համարուիլ Ֆրանսայի մնացեալ մասանց մէջ։ Վեց ընտրելիներէն Պ· Նաբէ ահիմ համեմատականի մնացած է, բայց կ'երեւի թէ նա եւս վերջնապէս պիտի ընտրուի։

ԱՆԳԼԻԱՅԻ Ի ՊԻՐՄԱՆԻԱ

Անգլիական լրագրիք հետեւեալ դէպքը կը պատմեն որ տեղի ունեցեր է ի Պիրմանիա, անդուանդիկ զօրաց արշաւանքին առնն ընդդէմ չին ապստամբ ցեղին։

Զօրախումբ մը զրկուած էր Մանդիդէն դէպի հարաւ և ուրիշ զօրախումբ մը Ռամդէն դէպ ի հիւսիս։ Երկուքն ալ իրարու պիտի միանային Մանդոնի առջեւ՝ վանելու համար Զինները որք դրաւած էին զայն։ Երբ առաջին զօրախմբին հրամանատար Կրիմուէյ գնդապետ Մանդոն հասաւ, Զիններն արդէն հեռացած էին այդ վայրէն։ դրաւեց զայն և հարկ եղած զգուշական բոլոր միջոցներն ձեռք առաւ՝ որպէս զի թշնամին յանկարծակիի չբերէ զինք։ Քիչ յետոյ հասաւ երկրորդ զօրաբաժինն, որուն հրամատարն էր հաղարապետ Պրընտէլ։ Սա տեսնելով ամրոցը գրաւեալ և կարծելով թէ թշնամին էր անդ դտնուող, անմիջապէս հրամայեց կրակն սիսիլ, և իրենց կողմէ, կրնուէյ գնդապետին զօրքերը, կարծելով որ Զինք յարձակած են իրենց վրայ, ուժգնութեամբ պատասխանեցին։ Ժամէ մը աւելի հրացան պարպեցին իրարու վրայ, և երբ վերջապէս հասկցան սխալը, բազմաթիւ վիրաւորներ կային երկուստեք։ Իսկ Զինք բնաւ չերեւցան նոյն պահուն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Իտալական լրագիրք ծանուցած էին թէ Պիզմարք իշխան հեռագիր մը ուղղած է Վատիկանի մաս գերմանական դեսպան Պ· Շլոյձէրի, յորում պաշտօն կը յանձնէր նմա իմացնել Վատիկանի թէ Գերմանիա իւր պաշտպանութեան ներքեւ կ'առնու գերման գաղթականութեանց մէջ հաստատեալ բոլոր կաթոլիկ միութիւններն, առանց կրօնական կարգաց խտրութեան։

Գերման կառավարութեան այս որոշումը նոր չէ։ Անցեալ հոկտեմբերին, Պ· Շլոյձէր, ի Հռոմ վերադառնալն, պաշտօն ունէր այս խնդիրը կարգադրել Վատիկանի հետ։ Գերմանիոյ նախարարապետին հեռագիրը վճռապէս կ'արգիլէ որ բոլոր միարանութիւնք, առանց բացառութեան, գերման կառավարութեան պաշտպանութիւնը պիտի վայելեն։ Հեռագիրը կը յանձնարարէ նաեւ Վատիկանի որ առաւելապէս գերմանահպատակ եկեղեցականներ ընտրէ՝ գերմանական գաղթականութեանց մէջ հաստատելի միսիոնարութեանց համար։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Ճերմանական լրագրոյն Հռոմի թղթակիցն երկար նամակ մը կը հրատարակէ Թրենթինոյի ինդրոյն վերջին գաղտնի դարձուածքին վրայ։ Ստորագրութիւնքն խմբագիր է որ անցեալ տարի բանակցութիւնք տեղի ունեցեր են Հռոմի, Պերլինի և Վիեննայի կառավարութեանց միջեւ՝ որպէս զի Թրենթինօ Իտալիա եւ տրուի։ Բայց բանակցութիւնը զոր սկսած էր Պ· Քրիսպի, ընդհատուած աւարտեր է Ֆրանձ-Եոզէֆ կայսեր բացարձակ մերժումն վրայ։

Ճերմանիայի թղթակիցն այս մերժման հետեւանքներուն կը վերագրէ Պ· Քրիսպիի ուեղի հաշտարար արամադրութիւնները Ֆրանսայի հանդէպ։

ՔՈՆԹՈՒԼՈՒ ՏԷՄԲՈՆԻԻ ԴԱՏԸ

Կ· Պոլսոյ Գործակալութիւնն անցեալ օր, չենք գիտեր ո՞րպիսի տեղեկութեան մը վրայ հիմնելով, կը հերքեր այն լուրը թէ Փարիզի Դրամատան դեր-տնօրէն և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական երկաթուղեաց տնօրէն խորհրդոյ անդամ Պ· Ժուպէռ դատի ենթարկուած է՝ իբրեւ մասնակից Քոնթուա տ'Էսքրնէթի և Մեսագաց Ընկերութեան տնօրէններուն ծանուցեալ յանցապարտ չահագիտութեանց։

Փարիզի լրագրիք հրատարակիցին վաւերական տեղեկութիւններ ստացուին վրայ, և անոնցմէ կ'երեւէր՝ առաջին օրէն ի վեր՝ թէ Պ· Ժուպէռ եւս դատի ենթարկուած է։ Իրողութիւնն ալ այս է ապաքէն, ինչպէս ո՛չ մէկ Գործակալութիւն կարող է հերքել։

Աւելին կայ· Վիեննայի լրագրիքն կը ծանուցանեն թէ Պ· Ժուպէռ, դատի ենթարկուելուն պատճառաւ, հարկադրուած է հրաժարիլ աւստրեան-հունգարական երկաթուղեաց տնօրինութեան մէջ ունեցած պաշտօնէն։

Ասոնք երկաթուղեաց ընդհանուր տնօրէն Պ· տր Սէռ եւս պիտի հրաժարի։

Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ

Տիվլիսէ կը հեռագրուի թէ Լօմանն հարիւրապետ և Լեւանէֆքի տեղակալ զինուորական ատենի առջեւ դատուելով զինուորական աստիճաններէ զրկման և ի Սիբիրիա աքսորման դատապարտեցան՝ պարսկի սպայի մը դէմ անարգ անօք վարուելնուն համար։

ԻՆՃԼԻՈՒԵՆՑԱՑԻ ԱՌԹԻՒ

Ինճլուենցան իւր զոհերը կ'ընէ Վատիկանի մէջ եւս։ Պապին եղբօր՝ Փէշի կարդինալին արդէն ծանօթ ահէն զատ, կը ծանուցուի թէ Եաբոպիսի կարդինալ մահամերձ է, և Ագոնոա կարդինալ եւս հիւանդ է։

ԳԱՅԴԱՆՍՏԱՆ

Աֆղանստանի Էմիրն Հէրաթի կ'երթայ, իմացած լինելով թէ Ռուսք և Պարսիկք զանազան մեքենայութիւններ կը նիւթեն Հէրաթցւոց մէջ։ Այս առթիւ Էմիրը պիտի տնօրինէ Հէրաթի չորջ կառուցուելիք նոր ամրութիւններն, որք խոշոր թնդանօթներով պիտի սպառազինուին։

ՓԱՆԻՑԱ

Ռումանն լրագիրք կ'իմանան Սոֆիայէ թէ հաղարապետ Փանիցայի տան մէջ ոստիկանութեան դրաւած առարկայից մէջէն երեւան եկած է թղթապանակ մը սեղանաւոր Սթրատի վերաբերեալ, որ ի Բրայլոյ սպանուած էր 1885ին։ Պուլկարիոյ արտաքին գործոց Նախարար Պ· Սթրանովի հետեւապէս ռումանն կառավարութեան դիմելով, խնդրեց պաշտօնական թուղթերն որք կը պարունակեն այդ սպանութեան վրայ ռումանական իշխանութեանց կատարած քննութեան արդիւնքը։

Ռումանք, ինչպէս նաեւ Պուլկարք, հետաքրքրութեամբ կը դիտեն այս նոր յայտնութիւն, կարծելով թէ Փանիցա աւելի հին եղեռնագործութեան մէջ մատ ունեցած է։

ԾՈՒՆԱՍՏԱՆ

Հելլէն բանակին մէջէն դժգոհութեան ձայներ կը լսուին, որք երկիւղ կը պատճառեն թէ եւրոպական տկար երկրաց ոմանց (Սպանիա, Փորթուկալ,) բանակներուն պէս, հելլէն բանակն եւս քաղաքական դեր մը կ'ուզէ կատարել։ Իրողութիւնք սպէս են· ի Լարիսա գտնուող պահապան զօրաց սպայք մտադրած էին յիշատակագիր մը զրկել կառավարութեան՝ բանակին անմիջական վերակազմութիւնը խնդրելով։ Բայց իրենց այս մտադրութիւնն ի գործ չդրած, նախարարապետ Պ· Թրիքուփիս, իբրեւ պատերազմական նախարար, Լարիսայի իբր 12 սպայից հեռագիր զրկելով, ծանոյց թէ պաշտօնական եղած են, և մինչեւ իսկ անոնցմէ միոյն անմիջական

— 75 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԲԻ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԱՆՑԵԱԼԸ

—Եթէ ոճիր գործուած է, անոր չարժանիքը գոգուութիւն եղած ըլլալու է, պատասխանեց Անարէ։ Այս բան յստակ կ'երեւի, թէ՛ պատուիրողներն և թէ՛ կատարուած քննութենէն։ Սակայն, նախ և առաջ՝ կտակը բացուելով հաստատուած է, թէ Ռուբաժոյի տանը մէջ գողնալու բան մը չիկար։ Յետոյ, մարդ մը մէկ օրուան մէջ այսպէս մարդասպան և գող չի դառնար։ Տոքթոր Ռընօտիէռ պարկեշտ կենաց մը վարած է միշտ և քննադատելի արարք մը չունի։ Անձնուէր բժշկի համբաւ ունի, որ, ինչպէս կ'ըսեն, չի կրնար իր յանախորդները, գիշերուան ո՛ր և է ժամուն, ամէն եղանակի մէջ, ի՞նչ օգով ալ ըլլայ, հիւանդի կ'երթայ։ Մէկ խօսքով, պարկեշտ մարդ մըն է։

—Ինչէ՞ն գիտես։

—Իսկ դուք, հայր իմ, հակառակը գիտէ՞ք։

Պարկե՛շտ մարդ մը։ Վիլլատոն իր ոտքերուն բերնէն կը լսէր Ռընօտիէռի պարկեշտութեան հռչակուիլը։ Ի՞նչ տանջանք։ Անարգական հեգնութիւններ, բուռն նախատինքներ կուգային իր չրթանց վրայ, սակայն չէր կրնար խօսիլ։

—Վերջապէս, ըսաւ ցած ձայնով, այս ամենը մեզ չվերաբերիր։ Թէ Ռընօտիէռ սպանած ըլլայ Ռուբաժոյի տղախինը կամ թէ Վիրժինի անձնասպան եղած ըլլայ, մեր փոյթը չէ։ Ռընօտիէռ մեր ընտանիքէն չէ, և բարեբաղդաբար ո՛չ իսկ մեր բարեկամներէն։

—Սակայն Ժիլբէթի հայրն է, Ժիլբէթ՝ զոր կը սիրեմ, ոչնչեց երիտասարդը կրակոտ շեշտով մը։

—Որ ըսել է թէ՞...

—Որ ըսել է թէ՝ Ժիլբէթի նման եւս ալ կը հաւատամ թէ տոքթորն անմեղ է և ձեռքէս եկածը պիտի ընեմ զինքն ազատելու համար։

—Ձեմ հասկնար, ըսաւ կոմսն ոտքի վրայ ելլելով։

—Ես փաստաբան եմ, հայր իմ, եւ պիտի պաշտպանեմ...

Վիլլատոն՝ գունատ, երկիւղալի երեւոյթ մը առած, յիմարական ակնարկներ կը ձգէր որդւոյն վրայ։

Ինչքիներքը զսպեց սակայն, բայց այնքան բուռն ճիգ մը ընելով որ ճակատն քրտինքի կաթիլներ հոսիլ սկսան։

Անարէ հաստատ ձայնով մը խօսած էր։ Իր որոշումը բացորոշ էր։ Ի՞նչ ընթացք պիտի բռնէր կոմսն արգիլելու համար երիտասարդն որ ետ կենայ իր որոշումէն։

—Ինչո՞ւ կուզես պաշտպանել այս մարդը։

—Արդէն ըսի ձեզ։ Երկու պատճառի համար։ Նախ՝ վասն զի իր անմեղութեանը համոզուած եմ։ Յետոյ, վասն զի Ժիլբէթ անոր աղջիկն է։

—Անմեղութեանը մասին ունեցած համոզումդ որոշ, համոզիչ հիման մը վրայ հաստատուած չէ։

—Բարոյական համոզում մըն է այն։ Հարցաքննութեան թուղթերը քննած չեմ տակաւին, այս օրերս պիտի զբաղիմ անոնցմով։

—Եւ եթէ այդ համոզումը փոխուէ՞։

—Անկարելի է այդ։

—Եթէ իմանայիր թէ խաբուեր ես եւ թէ յիրաւի Ռընօտիէռ սպանած է Վիրժինի Լաթուշը։

—Դարձեալ պիտի պաշտպանէի զայն, ի սէր Ժիլբէթի։

—Եւ եթէ խնդրէի քեզմէ որ այդ պիտի բան մը չընես։

—Հա՛յր իմ։

—Եթէ ըսէի քեզ· «Թո՛ղ որ այդ մարդ ինքն իր օձիքը ազատէ իրեն սպառնացող վտանգէն։ իր ճակատագրին թո՛ղ զինքը։

—Ձեզ մտիկ չպիտի ընէի, հայր իմ։

—Եթէ ըսէի թէ դու չես կրնար եւ պէտք չէ որ պաշտպանես այդ մարդը։

—Պիտի յիշեցուցէի ձեզ, եթէ այդպիսի բան մը ըսէիք ինձ, թէ անդամ մը հնազանդեցայ ձեզ արդէն, այն միջոցին երբ այդ հնազանդութիւն իմ սիրոս կը խորտակէր։ Հնազանդեցայ, առանց իմանալու գաղտնի պատճառներն այն կամաց որուն առջեւ կը խոնարհէի։ Իսկ այսօր...

—Իսկ այսօր ի՞նչ կայ, տղաս։

—Փաստաբան եմ, հայր իմ, եւ ասկից զատ, Ժիլբէթը կը սիրեմ։

Վաղուց արդէն Վիլլատոն կոմսը նեսած էր իր լրագիրը։ Մեծաբայլ կ'երթեւեկէր դահլիճին մէջ։ Աստիճ գունատութիւն մը պատած էր երեսը։

—Կրնայ ըլլալ, կրնայ ըլլալ, կը մրմնջար։ Ո՛չ, բնա՜։

Լռութիւն մը տիրեց որոյ միջոցին երկու մարդիկ, առանց իրարու երես նայելու կը տենդէին իրենց դիմացին, և աչքերնին գետին խոնարհած պահելով հանդերձ, զիրար կը դիտէին։

—Տղա՛ս, դու Ժիլբէթի հետ ամուսնանալու հրաման խնդրեցիր։ Ես մերժեցի։ Ու չիկրցայ քեզ բացատրել այս մերժման պատճառները։ Սակայն հակառակ քու բոլոր տրամութեանդ, բերուստ չգանուեցար։ Այս վայրկենիս Ռընօտիէռը պաշտպանելու և իրեն ազատ պատժէն ազատելու խօսք կ'ընես։ Այլ ևս իրաւունք չունիմ այս բանն արգելելու քեզ։ Իմ հայրական իշխանութիւնս մինչեւ հոն չի հասնիր։ Դու փաստաբան ես, կ'ուզես այդ մարդը պաշտպանել։ Ո՛չ ոք աշխարհի վրայ, եթէ Ռընօտիէռ ընդունի, կրնայ արգելուլ զքեզ այդ պաշտպանութենէն։ Սակայն, տղա՛ս,—և յիշէ՝ որ այս անգամ ո՛չ թէ կը հրամայեմ քեզ, այլ կ'աղերսեմ,—կ'աղաչեմ որ այդպիսի բան մը չընես։

—Պատճառը՞։

—Ռընօտիէռ յանցաւոր է։

Անարէ զարմացման բուռն չարժումը մը ունեցաւ և կոմսին մօտեցաւ։

—Ի՞նչ կ'ըսէք, հայր իմ։ Ի՞նչ գիտէք այդ մասին։

—Կրսեմ թէ, պատասխանեց կոմսը ձայնը բարձրացնելով, այդ մարդ թշուառականին մէկն է, ամենէն վատ գործերը գործելու կարող։ Կրսեմ թէ, ի՛նչ որ ալ ըլլան իւր համբաւն ու առերեւոյթ պարկեշտութիւնը, այդ մարդուն անցեալն մէջ այնպիսի մեծ ոճիր մը կայ, որ համոզուած եմ թէ սպանութեան մը առՁեւ ընկրկած ըլլալու չէ, ըստ որում իւր առաջին ոճիրը, իւր երիտասարդութեան ոճիրը, սպանութենէ աւելի մեծ էր։

—Ոճի՞ր մը։ Ի՞նչ բանի վրայ կը խօսիք, հայր իմ։

—Աւելի բացատրութիւն չեմ կրնար տալ։

Անարէ յօ՛ռքը պոռաց եւ հաստատ ձայնով մը բաւ։

—Քանի որ զինքը կ'ամբաստանէք, հայր իմ, գէթ ասպացուցէ՛ք ձեր ամբաստանութիւնը, եւ քանի որ համոզուած էք թէ Ռընօտիէռ թշուառականին մէկն է, այդ համոզման պիս ալ մասնակից ըլլէք։

—Այդ գաղտնիքն իմս չէ, տղաս, ըսաւ խեղճ մարդը ցած ձայնով մը զոր Անարէ հազիւ լսեց, բայց հաստատ ինձ, հայրդ չի կրնար ասել։

—Արդեօք ես ալ չե՞մ կրնար իմանալ այդ գաղտնիքը։ Ձէ՞ք կրնար ինձ վստահիլ զայն։ Սրտիս մէջ թաղուած պիտի մնայ։ պէտք ունի՞մ այդ բանը ձեզ խոստանալու։

Այո՛, կոմսը կը մտածէր այդ բանին վրայ։

Իրաւ է թէ Անարէ ետ պիտի առնուր Ռընօտիէռը պաշտպանելու որոշումը, եթէ կոմսն երեւան հանած ըլլար բժշկին վատութիւնը, անոր ահաւոր ոճիրը։

Բայց ի՞նչ ծանրակշիռ էր՞ այդ յայտնութիւն։

Այսպէս, պիտի ըսէ՞ր այդ զաւակին որ այնքան անրիծ պահած էր մօրը յիշատակն, որ չէր մոռցած անոր գորովն, որ ամեն օր կը յիշէր անոր ջնորհալի ու մեղմաղձիկ ժպիտը, պիտի ըսէ՞ր այդ զաւակին թէ իր մայրն այդ մարդուն զոհ գացած էր։ Որքա՜ն ալ անմեղ ըլլար մայրը, միթէ իր պատժելիքը մշանջենական կերպիւ չպիտի՞ ջնջէր անոր յիշատակին հմայքը, չպիտի՞ մղնցնէր այդ անհետացեալ քաղցր դէմքն, որ զաւակին երազոցը մէջ երիտասարդ ու կենդանի մնացած էր։

Ի՞նչ պիտի ըլլար զաւակին պաշտեցումը՝ մօրը համար։ Ինչպէ՞ս յոգս պիտի ցնդէին անոր պատրանքներն, ու կենացը մնացեալ մասին համար, ի՞նչ տրամութիւն։ Իրաւ, Ռընօտիէռը պիտի ատէր, որպէս կ'ատէ Վիլլատոն։ Բայց իր կեանքը թշուառուած պիտի ըլլար։ Եւ իւր ատելութիւնը, կոմսին ատելութեան վրայ բարդուելով, համայն աշխարհի ատելութեանը վրայ բարդուելով, եթէ աշխարհ համայն ճանչցած ըլլար սրբապղծութիւնը, իր ատելութիւն ի զուր պիտի բաղխէր թշուառականին և անկարող պիտի ըլլար զայն պատժելու։

(Շարունակի)

ձերբակալման հրաման տուաւ։ Բայց Լարիսայի հրամանաւոր Վալթինոս զօրավար հեռագրաւ պատասխանեց Աթէնքի կառավարութեան թէ չի կըրնար գործադրել այս հրաման, և խնդրեց եւ առնուլ պաշտօնանկութեան և ձերբակալման տնօրինութիւնն, ըստ որում բոլանդակ զօրքն ապալից կողմը բռնած է։ Սպայք և զօրք իրենց զօրանոցներուն մէջ մնացին, և ո՛չ ոք մեկնեցաւ։ Զօր. Վալթինոս հետեւեալ օր Աթէնք գնաց՝ զօրաց գանգատները մատուցանելու Եորկիոս թագաւորին ուղղակէս։ Սպայք կը պահարակեն զՊ. Թրիքուփիս թէ զիրենք քաղաքական ասպարէզը կը մղէ, և թէ մէջ այլ բարենորոգումներ կը խնդրեն որ զօրական մը պատերազմական նախարար անուանի, մինչ Պ. Թրիքուփիս, որ զինուորական տրուեստէն չի հասկնար, պատերազմական նախարարութիւն վարելով, զինուորական վարչութեան կազմալուծման պատճառ եղած է, կ՚ըսեն։ Նոյն դիտողութիւնն և նոյն խնդիրքն ըրին Ա.կիկոնի, Նաւպլիոնի և Զակինթոսի պահապան զօրքերն եւս։

* *

Այս դէպքերու վրայ, Երեսփ. ժողովոյ մէջ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը, կառավարութեան դէմ նոր զէնք մը ձեռքն անցուցած, կծու հարցապնդումմ՚ըրաւ, որուն պատասխանելու համար Պ. Թրիքուփիս պարտաւորեցաւ խնդրելու հարիւրդուեցաւ։ Այն պարտաւորութեան մէջ պիտի յաջողի՞ կարդադրել զինուորական ըմբոստութեան խնդիրը։ Կրետական խնդրոյ պատճառաւ օրուան նախարարութեան դէմ տիրող դժգոհութիւնն, այս զինուորական դժգոհութեան հետ միացեալ, կրկնապատիկ կը դժուարացնէ Պ. Թրիքուփիսի խաղաղասէր և լրջամիտ դահլիճն քաղաքականութիւնն, և համեմատապէս կը դիւրացնէ ընդդիմադիր կուսակցութեան դործն, որ կը յուսայ ի մտոյ յիշխանութիւն անցնել։

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Պիզմարք իշխան ո՛չ միայն Ֆրանսայի, այլ և Անգլիոյ, Աւստրիոյ, Իտալիոյ և ուրիշ կառավարութեանց ծանուցագրեր զրկելով, հրաւիրեց զանոնք ի Պերլին դեսպանախորհրդոյ, ի կարդադրութիւն դործաւորական խնդրոյն։

—Վիեննայի դործաւորական լրագիրք սանկը հանդանակութիւն բացած էին ի նպաստ Դերմանիոյ ընկերվարական կուսակցութեան, ընդհանուր ընտրութեանց ծախքին դիմանալու համար։ Վիեննայի ոստիկանութեան վերատեսչն իւր մտահանելով այս լրագրաց տնօրէնները, ծանոյց թէ աւստրեան կառավարութիւնը չի կրնար թոյլատրել, որ իւր երկրին մէջ դրամ հաւաքուի՝ ուրիշ երկրի մը մէջ խորհրդարանական յաղթութիւն յառաջ վարելու համար։

ԻՏԱԼԱՑԻՔ Ի ՀԱՅԵՑԱՍՏԱՆ

Իտալացիք սուրգած լինելով թէ իրենց ի Հապէշաստան յառաջխաղացութեան միջոցին Մասուայի մէջ ոմանք դաղանի յարաբերութիւն ունեցած են Ռաս Ալուլայի և Ռաս Մանկաշայի հետ, (Հակառակորդք Իտալացւոց և Մենելիք թագաւորին,) զինուորական ատենի մը առջեւ դատեցին և մահուան դատապարտեցին գլխաւոր յանցաւորներն, որք Հապաներու ցեղէն Ֆ-Ռ-դ-ս Համիտ և Մուսա-էլ-Հագար անուն անձերն են, և ցեկեան չղթայակապ ալիսատութեան դատապարտեցին ուրիշ Արաբ մը։ Պ. Քրիսպիի նախարարութիւնը պիտի խնդրէ թագաւորէն որ այս դատապարտելոց ներում չընորհէ, որպէս զի այն կողմերը դործոյ մատնիչներուն և լրտեսներուն ազդու օրինակ մը լինին։

ԳԱԹԵՄԳԵՐԿԵԱՆ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆ

Գուլկարիոյ նախորդ իշխանն հեռագիր մ՚ուղղելով առ Ֆերտինանտ Իշխան, չնորհաւորեց զնա՝ յանցապարտ ազգէն ոմանց եղեռնական ձեռնարկութեան անյաջողութեանն համար։

ՀՌՄՊՈՒՐԿ

Համդուրկի վճռաբանութիւնը վերջին տարիներս ա՛նչափ աւելցած բազմացած է որ տեղւոյն Մերաբոյան որոշեց հօթն միլիոն մարքի ծախք նոր նաւակալք (ռէյ) մ՚եւս շինել, ուր շոգենաւք ցամաքին մտնելով կարենան պարպուիլ։

ԱԶԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովոյ կողմէ յանձնաժողով մը կազմուած է ազգային վաղ ֆներու վերաբերեալ ինչ ինչ խնդրոց կարդադրութեան համար։

Այս յանձնաժողովը կը կազմեն Գեր. Սիմէոն արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան, Վսեմ. Աբիկ էֆէնտի Ունճեան, Վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտի Նուրեան, Ագն. Անտոն էֆէնտի Հաճեան և Միհրան էֆէնտի Սեթեան։

Երեսփոխանական ընտրողաց ցանկի պատրաստութեան առթիւ Թագական Խորհրդոց ուղղեալ Պատրիարքական շրջաբերականին պատասխանած է նաև Պէշիքթաշի Թագական Խորհուրդը, զրկելով իւր մասի երեսփոխանական ընտրողաց ցանկն, որ հարիւր հինգ ընտրողաց անուններ կը պարունակէ։

Խառն ժողովն հրաւիրեալ է ինիստ դումարիլ յառաջիկայ ուրբաթ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

Ամն. Խրիմեան Արբաղան, Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն և Կրօնական ժողովոյ Ս. Հարք նախորդ շաբթուն Օրթագիւղ գնացին ի տեսութիւն Գեր. Խորէն Նար-Պէյ արքեպիսկոպոսին որ անկողնոյ կը ծառայէ։ Պատրիարքարանի կողմէ եղած յանձնարարութեան համաձայն՝ Պէշիկթաշի քահանայից դասն ու թագական խորհուրդն, որք մեծ հոգածութիւն ցոյց կուտան իրենց Գեր. Քարոզչին վիճակին բարւոքման նկատմամբ, շաբաթական տեղեկութիւն կը զրկեն առ Ս. Պատրիարք Հայրն։

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ յառաջիկայ հինգշաբթի օր, 8 փետր., Գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Ակնթեանն Գումգապուի դրսի եկեղեցւոյն մէջ Պատարագ պիտի մատուցանէ ի հանդիսս հոգւոյ Թեոսոփոյի հանգուցեալ Ագնուոր ազգայի որ Սկիզ մը կատակած էր յիշեալ եկեղեցւոյն։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԵԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՒՆՑ

Յառաջիկայ շաբաթ դիշեր տեղի կ՚ունենայ Միացեալ Ընկերութեանց տարեկան մեծ Պարահանդէսն, որուն փայլուն յաջողութիւնը այժմէն ապահովեալ է։

Սոյն մեծ Պարահանդէսն՝ իր ազնուական համբաւոյն արժանի չքեղութեամբ կազմակերպելու համար Կարդադիր Մասնախմբին կողմէ ջանք և զոհողութիւն չէ խնայուած, և գոհութեամբ կ՚իմանանք թէ իւր հրաւէր ջերմ ընդունելութիւն կը գտնէ ընդհանուրին կողմէ, տոմսակաց սպառումը կը կատարուի արդիւնաւոր պայմանաց մէջ և օթեակներն այժմէն վաղաւուած են մեծաւ մասամբ հայ և օտարազգի պատուաւոր ընտանեաց կողմէ։

Միացեալ Ընկերութեանց Պարահանդէսի հրապոյրներէն մին ալ, նախորդ տարիներուն նման, երեք առաջին պարդեւներու հաստատումն է։ Որոյմամբ կարդադիր Մասնախմբին ամենէն աւելի գեղեցիկ անակնկալը պատրաստողին կամ դեղեցկագոյն արդուզարդն ունեցող դիմակաւորին պիտի տրուի առաջին պարդեւն։ Նոյն պէս և երկրորդ և երրորդ պարդեւներն անոնցմէ անմիջապէս յետոյ ընտրելոյզ այնին։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Ս. Լ.—Ուրիշ լրագրոց մէջ գրուած յայտնութիւնքներու պատասխանը չենք հրատարակեր։

ԶՄԻՒՈՒՆԻԱ. Առ. Լրագրամատոյց բաժանորդն—Անտեղեակ նամակ չհրատարակուիր։

ՓԱՐԻԶ ԵՒ Ս. Ղ. Ե. Շ.—Շնորհակալ նախ անցեալ հաշիւը կարգադրելոյ, որպէս զի թերթերու առաքումը վերսկսի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ Պոլսոյ Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնականներէն Հաֆիզ պէյի։

— —

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ ցամաքային երկրաչափական վարժարանի ուսուցիչներէն դեր-Հազարապետ Պէհէտտին էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Նաւային սպայ տեղակալ-դնդապետ Լաթիֆ պէյի և Հազարապետ Եռաւսֆ էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Մուսուլի ֆրանսական հիւպատոս Պ. Սիւֆիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Տրապիզոնի Խարբէի ժողովոյ անդամ և տեղւոյն Հայոց երեսփոխիներէն Փի իպզոս էֆէնտիի, Միտիլլիի բժիշկներէն Տոքթ. Վլասոնի և Աւստրիոյ կայսեր ջուլթակահար Պ. Ֆրանսուա Օնարիհի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սերբասթոյ երկրորդ կարգի ոստիկան Մէհմէտ Նուրի էֆէնտիի, Հոռէյտայի իսլամական առաժամեայ հիւպատոս Պ. Ակոսիմօ Բրարէի և Աւստրիոյ կայսեր դաշնակահար Պ. Հէրէի։

Ի Բ. ԴԻՒՌՆ

Դատական Նախարար Վսեմ. Ճէվատէդ փաշա և Առևտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Վսեմ. Զիհնի փաշա երեկ Բ. Դուռը գնացին և տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Գերմանական, հելլենական և պարսկական դեսպանք երէկ Բ. Դուռը երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին հետ,

Սերպիական դեսպանն եւս իրիկուան ժամ 11½ին Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ Նախարարին հետ։

— —

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Երմտական Նախարար Վսեմ. Ցակոբ փաշա երէկ իւր պաշտօնատեղին գնաց սովորականէն շատ կանուխ և բացարձակ հրաման տուաւ որոց որ անկ է, որպէս զի այն դատառաց պաշտօնեայք, որք ցարդ տուած չեն իրենց հաշիւները փութով կատարեն իրենց պարտականութիւնը։ Ն. Վսեմութիւն նոյնպէս հարկ եղած տնօրինութիւններն ըրաւ որպէս զի պաշտօնանկ ըլլան կամ փոխուին այն պաշտօնեայք, որոց հաշիւները խառնակ են և որք ժամանակին չեն տար զայնս։

— —

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇՐԱԴԻԱՄ

Վեհ. Սուլթանն Իմթիազ պատուանշանի ոսկի շքադրամը չնորհած է Զախալճայի կառավարիչ Ճէվատ պէյի։

— —

ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԻ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Երմտացոյցի յանձնաժողովն երէկ եւս ինիստ դումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։ Յանձնաժողովն զրաղեցաւ Երմտական Նախարարութեան պաշտօնատունէն բերուած ինչ ինչ տումարաց քննութեամբ և խորհրդակցութիւնք տուեցին մինչեւ իրիկուն։

* *

Երմտական Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ եւս երէկ ուրիշ յանձնաժողով մը ինիստ դումարելով, խորհրդակցեցաւ հանդստեան կոչուած անձերու, կարօտելոց և այլոց տրրուած ամսաթոշակներու քննակութեան և յանձնումն եղանակի քննութեամբ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՏՈՒԳԱՆՔ

Ռուսական դեսպանատունը վերջերս նոր ձեռնարկ մը բրաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մօտ ի մասին պատերազմական տուգանաց վճարման, և Ն. Բարձրութիւն խնդիրն յանձնեց երմտական Նախարարութեան։ Վսեմ. Ցակոբ փաշա՝ որ կարդադրութեան մը յանգելու համար ամենամեծ ջանքեր ի գործ դնելէ չէ դադրած, վերջապէս եզած միջոցները ձեռք առած է որպէս զի վերջ դնէ յիշեալ տուգանաց վճարման յապակցեալ հասոյթից դանձման յապաղումն, որուն պատճառաւ ռուս կառավարութեան պահանջքը կարեւոր դումարի մը կը հասնի։ (ՄԷՏԷՕ—)

— —

ԿԱՑՈՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կայս. բժշկական ընկերութեան 31րդ տարեդարձին առթիւ չարաթ գիշեր տրուած սեղանը կը համախմբէր ընկերութեան 30 անդամները Լրպոնի ճաշարանի սրահին մէջ։ Տր. Ա դէ քուլի որ նոյն օրն իսկ դումարեալ ժողովոյն մէջ Նախագահ վերընտրուած էր, սեղանի վրայ խօսք առաւ և հակիրճ այլ ազդու առենարանութեամբ մը յիշելով ընկերութեան հատատման թուականէն ի վեր երկրին մատուցած բազմագիմի ծառայութիւններն, ի վեր հանեց այն մեծ օժանդակութիւնը զոր ընկերութիւնը կը գտնէ վայելելով Վեհ. Սուլթանի բարձր հովանաւորութիւնն, և բաժակ առաջարկեց Ն. Վեհափառութեան կենաց։ Այս բաժակ պարպուելեւ բուռն ծափահարութեանց մէջ տեղ, և Տր. Սդէքուլի խնդրեց բժշկապետ Մավրոյէնի փաստաբան որ հաճի Օգոստափառ Սուլթանին մատուցանել ժողովոյ երախտագիտական զդացմանց արտայայտութիւնը։

Նախագահին պատասխանեց Մավրոյէնի փաշա, և այս առթիւ խօսելով ընկերութեան հիմնարկուաց վրայ, յիշեց հանգուցեալ Տր. Մէյլինճէնը որում կը պատկանի մեծաւ մասամբ, ընկերութեան հիմնարկութեան պատիւը, հանառօտիւ գծեց անոր կեանքն և գովեց որդին՝ ակնարժէ Տր. Լաւվէն Մէյլինճէնը որ հօրը շաւղին հետեւող կը հանդիսանայ։ Բժշկապետ փաշան յետոյ խօսեցաւ Տր. Սդէքուլի վրայ, թուելով այն բազմագիմի ծառայութիւնները զորս մատուցած է ընկերութեան։ Յաջորդաբար զանազան բաժակներ առաջարկուեցան Մեծ-Եպարքոսին, Ներքին գործոց Նախարար Միւնիր փաշայի և այլոց կենացը։

Հացկերոյթն աւարտեցաւ կէս գիշերուան մօտ։

— —

ԲԱՔԱՆԷԹԻ ՏՈՒՐՔԸ

Բաքանէթի տրոց համար կազմեալ Յանձնաժողովն, որ ժամանակ մը ի վեր ինիստ կը դումարի առաջ տանելու համար այդ առթիւ սկսուած բանակցութիւններն, երէկ եւս ինիստ դումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշայի։

— —

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Թուրքիոյ և Աւստրիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն համար այս չարաթու բանակցութիւնք պիտի սկսին ի Բ. Դուռն խառն յանձնաժողովի մը կողմէ։ Սոյն յանձնաժողովը կը կազմեն Վսեմ. Յարութիւն փաշա, անտառաց և հանքաց տնօրէն Գուլամէնան Պետրոս էֆէնտի, առտրիական դեսպանատան խորհրդական Պ. Շիէզել և դեսպանատան թարգմաններէն Պ. Եանքօ։ Քարտուղարի պաշտօնը պիտի վարեն Բ. Դրան խորհրդականաց սենեկին դեր-տնօրէն Պագը պէյ և նոյն սենեկի օգնականներէն Յովհաննէս պէյ։

— —

ԻԶՄԻՐԻ ՔԱՐԱՓԱՆԻՆԵՐ

Իզմիրի քարափանց կայս. անձնական Գանձուն Նախարարութեան յանձնումը Տիւս ընկերութեան ձեռամբ պիտի կատարուի յառաջիկայ մարտ 1ին։ Ցիշեալ Նախարարութեան կողմէ յատուկ պաշտօնեայ մը այդ քաղաքը կը դանուի արդէն փոխանցման դործողութեան հսկելու համար։ Կըսուի թէ Օսմ. Կայս. Գանքային ընդհ. տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ որ Եգիպտոս ուղեւորելու առթիւ Իզմիր հանդիպած և քանի մը ժամ մնացած էր, այս խնդրով զբաղեր է։

— —

ՐԼԺԻԻ ԲԱԺՆԵԹՈՒՂԹՔ

Քօք Լօ-քէէն լրագիրը ծանուցած էր թէ օսմ. ծխախոտի Ռէժիի բաժնեթուղթք Բարիզի Սակարանին մէջ տուրեւառական գործոց առարկայ չեն ըլլար այլ եւս։ Հէրեւ կը բացատրէ թէ այն թուղթեր որոց վրայ 250 ֆրանքէ պակաս վճարուած է, պաշտօնապէս չեն նշանակուիր Բարիզի սակարանին դնոց ցուցակին մէջ, և Ռէժիի թուղթերն ալ այս վիճակի մէջ կը դանուին, դրամագլխոց զեղչման պատճառաւ։ Բայց և այնպէս Սակարանէն դուրս բաց առաջնոյն տուրեւառի գործառնութիւնք կըլլան այս բաժնեթղթոց վրայ։

— —

Պ. ՎԱՄՊԷՐԻ

Տպագրական տեսչութեան կողմէ այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական յայտարարութեան մը համաձայն՝ հունդարացի ազատելադէտ Պ. Վամպէրի և Հունդարիոյ Ակադեմիային մէկ քանի անդամք չնորհակալութեան դիր մը յանձնած են Թէշիթայի օսմանեան հիւպատոսին, չնորհակալութիւն յայտնելով Վեհ. Սուլթանի այն թոյլտուութեան համար որով կայս. դանձարանը գտնուած դրամաց մէջ խուզարկութիւններ կատարած էին ինչ ինչ հին գրքերու և այլոց նկատմամբ։ Այս դիր Թէշիթայի հիւպատոսին կողմէ զրկուած է Վեհ. Սուլթանին, որ հրամայած է հիւպատոսին միջոցաւ Պ. Վամպէրիի հաղորդել իւր գոհունակութիւնը։

— —

ՌՆԻԿ ԳՈՐԾԱՐԱՆՔ

Տարանէ փետրուար 3 թուով առ Լ. Հէրէա ուղղեալ նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Պ. Մավրօմմատիի հոն բացած մանարանն յաջողապէս կը դործէ։ Իւր մանածներն հռչակ դրուած են բոլանդակ Փոքր-Ասիոյ և Սուրիոյ մէջ, և Մանչեսդրէն եկածներէն ստորին չըլլալով բնաւ, շատ աւելի ածան կը ծախսին։ Պէրութի քանի մը մեծ վաճառականոց չկրնալով ծախել իրենց անդլիական մանածներն այս բնիկ դործարանին դներով, առաջարկած են դործարանատիրոջ՝ իւր տարեկան բոլանդակ արտադրութիւնը կանխիկ դնել։ Պ. Մավրօմմատի իւր անկախութիւնը պահել լաւագոյն դատեց։ Դործարանն այժմ ցորեկ և դիշեր կ՚աշխատի և օրը 200 ծրար մանած կ՚արտադրէ։ Արդէն, 80 ձիու ոյժով մեքենայ մը ունի և ի մտոյ իր դործիքները պիտի կրկնապատկէ։ Շատ նպաստաւոր պայմանաց մէջ կը դանուի, քանի որ ջրոյ զօրութեան համար ծախք չ՚ունի, և տուրք չի վճարեր բամբակին համար զոր դաւառը կ՚արտադրէ, ո՛չ ալ մնաց կը վճարէ ծովով կամ ցամաքով զրկուած ապրանքներուն համար։

ՆՈՐ ԹՈՐԲԻՏՈՆԵՐ

Երէկ մայրաքաղաքս բերուեցան 34 և 35 թիւ երկու նոր թորբիտոներ, որք ի Գերմանիա շինուած են ի հաշիւ կայս. կառավարութեան։ Այս թորփիտոներու իւրաքանչիւրն 125 ձիու ոյժ ունեցող մեքենաներ ունի։

— —

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ըստ տեղեկութեանց Ս-դ-հէ, քարանթինայի շրջանակներ դրուած են այն տեղերն որ սահմանակից են Պարսկաստանի ի քոլէրա դտնուած քաղաքներուն ինչպէս նաեւ այն տեղերն, որք յարաբերութեան մէջ են քոլէրա գտնուած տեղերու հետ։

ԵԳԻՊՏՈՍ

Անդլիոյ և Եգիպտոսի միջեւ նոր պայմանագիր մը կնքուեր է որուն զօրութեամբ Անդլիացիք նաւարկութեան համար միւնոյն տուրքերը պիտի վճարեն ինչ որ կը վճարեն բնիկները։ Ներմուծեալ ապրանքներէն յետ պարարիկ առ առաւելն 10 առ 100 տուրք պիտի առնուի ըստ արժէքին և արտադրողներէն 1 առ 100։ Այս պայմանագիր անմիջապէս գործադրութեան չ՚պիտի դրուի, այլ այն ժամանակ միայն երբ Թուրքիա վաւերացուցեալ զայն։

—Եգիպտոսի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ արեւելից ֆրանսական նաւատորմի, ընդ հրամանատարութեամբ ծովակալ Տիւրվիլ-Թուարսի, մայիս ամսուն Ազեքսանդրիոյ նաւահանգիստը կ՚ըսպասուի։ Սէրէյ մարտանաւը Պիրէէնէն Ազեքսանդրիա ուղեւորեր է, 10-12 օրի չափ եգիպտական ջուրերուն մէջ մնալու համար։

— —

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱՆ

Առևտրական տնօրէն և Պորսայի դումիսէր Խանցիլ պէյի կողմէ ձեռք առնուած միջոցներու չնորհիւ փարիզու և Լոնտոնի սակարանաց վարչութիւնք յանձն առած են—հեռագրական ծախքը իրենց կողմէ վճարուելու պայմանաւ—ամեն օր Ղալաթիոյ Պորսային տեղեկութիւն տալ արժէթղթոց օրական գնոյն վրայ։ Այս գործողութիւն ամիսէ մը ի վեր կը գործադրուի արդէն։

Վեհ. Սուլթան հազարապետի ատիճան չնորհած է Բաղդատլեանութեան անանուրոյժ քննիչ դեր-հազարապետ Հայտար պէյի։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք ձերբակալելով, ընդհանուր դատախազութեան յանձնած են Տիրոիզեան Յարութիւն էֆէնտիի սպասաւորն՝ Երուանդն, որ իւր տիրոջ մեքենայէն ափիոն գողցած և յետոյ խնդիրն երեւան ելած ըլլալով, անձնասպանութեան դիմել որոշած և յետոյ զղջացած էր։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք Եանի և Անասթաս անուն երկու մարդիկ ձերբակալած են իրրև մեղսակից Թոմա անուն այն երիտասարդին, որ Իմի Իսնիի հաւմաճառոց խանութէն, ուր կ՚ոսպասարկէր, բաւական դրամ գողցած էր։ Նախնական հարցաքննութեամբ հաստատուած է այդ երկու մարդոց մեղսակցութիւնն և առաջնոյն վրայէն հարար դրամ գտնուած է։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք Հաճի Ալի անուն խաղամոլ մը ձերբակալած են Հաճի Ալի պարզամաներ խաբելով, անոնց դրամը կ՚առնուր։

—Ռէժիի դէպքերն երէկ Սկիւտար Սիլոհտար Պաղչէսիի կողմը Տիկիթրի անուն մարդու մը տունը կոխնելու և տան եօթն օրուա ծխախոտի տերեւ գտնելով դրաւեցին։

—Կայս. հրամանաւ՝ Իտարէի Մախուսէի մեքենաներու քննիչ հազարապետ Վասաֆ պէյի տեղակալ-գնդապետ ատիճան տրուած է։

—Արտաքին գործոց Նախարարութեան մէջքուպէի Միւնիր պէյ, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ իւր պաշտօնատեղին դնաց։

—Թուրք լրագիրք, ըսելէ յետոյ թէ մէկ քանի գիշերէ ի վեր Սիրքէճիի շրջակայքը տուներ կը քարկոծուին, ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։

—Եղեռնադատ ատեանն երէկ անպարտ արձակեց Ալի Բիրա անուն մարդ մը, որ ամբաստանուած էր թէ իւր ընկերն՝ Իսրայիմ ազան՝ թունաւորած և սպաննած է։ Դատարանը՝ յառաջ բերուած ապացոյցները բաւական նկատած չէր դատապարտելու համար ամբաստանեալը։

—Ոստիկանութեան մէկ պաշտօնական ազդը կը հրաւիրէ հասարակութիւնն ուշադրութիւն ընել որ տանց ծխնելոյզներն և վառարանաց խողովակներն յաճախ մաքրուին ոնէ է ցաւալի արկածներու տեսի չտալու համար։ Զի յաճախ ծխնելոյզներ և վառարանի խողովակներ կը բռնկին ամենկոմ։ Պաշտօնական ազդը կը յարէ թէ անուշադրութեամբ այդ տեսակ դէպքերու տեղի տուողներն օրինաց տրամադրութեան պիտի ենթարկուին։

—Ինֆլուէնցան ժամանակէ մը ի վեր Տրապիզոնի մէջ եւս ճարակած է թէեւ, սակայն վարակողք 5—6 օրէն կ՚ապաքինին եղեր։

Այդ հիւանդութիւն, որ Սէլանիկի մէջ թեթեւցած էր, գիւղերէն մէջ տարածուեր է և երբեմն մահեր ալ կը պատահին։

—Մեծ կղզոյ թաղապետութիւնը ձեռնարկած է ծառեր անկել կղզոյն գլխաւոր փողոցներու երկու կողմը։ Նաւամատոյցէն մինչեւ Մաճար ճամբէն տանող նեղ ճամբան եւս կարելի եղածին չափ պիտի լայնցուի։ Թաղապետութիւնն այս պատճառաւ մէկ քանի տուներ գնած է։

—Սերատոյ գաւառական թերթին մէջ կը կարդանք թէ ժողովրդեան հարիւրին իննսունը ինֆլուէնցայէ վարակուած է, սակայն վարակողք 5 և առ առաւելն ութ օրէն կ՚ապաքինին։ Կուսակալն եւս այդ հիւանդութենէ վարակուելով, մէկ քանի օրէն ապաքիներ է։ Կուսակալութեան կողմէ յատուկ բժիշկներ կարգուած են ձրիաբար դարմանելու համար կարօտ հիւանդները։

—Նէվշէհրի և Իրիկիպի մէջ առատ ձիւն տեղացած և շատ տեղեր գետինները ծածկուած են չորս կանգուն բարձրութեամբ ձիւնով։ Գայլերը գիւղերու վրայ յարձակելով անասուններ կը գիշատեն եւ երբեմն մարդերու ալ կը վնասեն ելեր։

—Բաղէշի կուսակալ Ռէուֆ փաշա Բաղէշէն մեկներ է քննական պտոյտ մը կատարելու համար իւր իրաւասութեան ներքեւ գտնուած գաւառաց մէջ։

—Եգիպտոսի մէջ հրատարակեալ թուրքերէն Մը-ըէ լրագիրը ժամանակի մը համար չպիտի հրատարակուի իւր խմբագրին հիւանդութեան պատճառաւ։

—Մուսուլի կուսակալութիւնը տեղեկանալով որ Տուհուք գաւառակին մէջ տեսակ մը հիւանդութիւն երեւան ելած է, յատուկ բժիշկ մը զրկած է անդ։ Բժիշկը տեղեկագրած է թէ այդ հիւանդութիւն սաստիկ ջերմ է եւ փոգացաւ ալ կայ, ուրկից մահեր ալ պատահած է։ Այս պատճառաւ առողջապահական միջոցներ ձեռք առնուած են։

—Քարբերդի կուսակալին հրամանաւ նահանգին մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է ձմեռուան առթիւ օգնելու համար կարօտելոց։ Տեղւոյն կառավարական պաշտօնեայք իրենց անասթաշուկի հարիւրին հինգը թոյլ են իրրեւ նպաստ։

—Միջագիտաց բարենորոգման յանձնաժողով առաջին քարտուղար Հաճի Թէվֆիք պէյ առաջին քարտուղար անուանուած է Կարնոյ նահանգին Իտարէի ժողովոյն։

—Մէ-ղէ-էէրէ կիմանայ թէ Սուլթան Ազիզի երկրորդ խազինտար ուստա վախճանեալ Ռէզին հանքի գոյքերէն թանկագին գոյքեր գտնուեր են։ Քննութիւնք կատարուելով Մայիսէի գանձատան քարտուղարներէ Ապպաս էֆէնտիի քով գրանուած են այդ գոյքերէ մէկ քանին։ Հետեւապէս Ապպաս էֆէնտիի հարցաքննութեան ենթարկուած է։

—Պրուսայի մէջ այսօրերս սկսած է սաստիկ ձմեռ ընել և առատ ձիւն տեղացած է։

—Մայրաքաղաքիս անգլիական դեսպանատունը ոստիկանութեան նախարարութեան յանձնած է ժողովի Հէնրի Հիպպոն անուն մարդու մը լուսանկարը։

Այս մարդ Անգլիոյ քաղաքաց միոյն դրամատունէն բաւական պանքնոտներ գողնալով փախած է։ Լուսանկարը յանձնուած է որպէսզի եթէ այդ մարդ Թուրքիոյ մէջ տեսնուի անմիջապէս ձերբակալուի։

ՄՈՒՍԱ. ՊԷՅԻ ԴԻՏԸ

Վաղուան թուով պիտի շարունակենք Մուսա պէյի դատախազներէն կարաւանապետ Ալիի հարցաքննութեան շարունակութիւնը, ՃԷՐԷՒԷ Մէհմէտէ էն քաղելով։

Ա.Զ.Դ.

Ֆրանսացի կին մը (Բարիզուհի) կ՚ուզէ ընտանեաց մը մէջ մտնել, ուր, ի փոխարէն սնունդի և բնակութեան, պիտի զբաղի տղայոց դաստիարակութեամբ։

Դիմել Ա.Բ-Ը.Ի խմբագրատունը Լ. Լ. հասցէին։ 304 1—2

ԱԶԴ ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒԹ

Օսմ. Հանրային Պարտուց Ընդհանուր Տնօրինութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի Շերամարուծական Կայսրանին դասընթացքներուն հետեւելու փափաք ունեցող անձանց թէ յիշեալ Կայսրանին բացումը տեղի պիտի ունենայ 1890 ապրիլ 4|16ին։

Այդ դասընթացքներուն հետեւելու փափաք ունեցող երիտասարդները պարտին յիշեալ թուականէն առաջ իրենց խնդիրքն ուղղել Պրուսայի Շերամարուծական կայսրանին, և, հաստատութեան բացման օրը, Կայսրանին տնօրինութեան ներկայանալ։

Կը ծանուցուի նաեւ Բ. տարւոյ աշակերտներուն թէ պարտին ներկայ գտնուիլ Կայսրանին բացմանը, 1890 ապրիլ 4 16ի որոշեալ օրը։ 1—3

Կ. Պոլիս, 3|15 փետր. 1890

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Բարիզ, 17 փետր.

Կէորկ Նիքոլայէվիչ մեծ-դուքսն սատ հասաւ։ — Լէ-ղէ-ղէ յօդուած մը կը հրատարակէ ի նպաստ Ֆրանքեւռուս դաշնակցութեան մը։ Ռուսիա, կ՚ըսէ, ոչ միայն մեր դաշնակիցն է քաղաքակրթութեան մէջ, այլ հարուստ և բարդաւաճ դաշնակից մը։ Ֆրանսա և Ռուսիա պարտին հակակշիռ կազմել ընդդէմ Երրեակ Դաշնակցութեան։ Իրենց մեծ պաշտօնը պիտի ըլլայ հաւասարակշռութիւն պահել այն բոլոր սպառնալեաց միջեւ, որոց յարաժամ ենթակայ է աշխարհիս խաղաղութիւնը։

Բարիզ, 17 փետր.

ՃԷՒ-ղ կը ծանուցանէ թէ Մարեշալ Մագ-Մահոն իր անունն արձանագրեր Պոփուարի մարքիզին տան մէջ, չնորհաւորելու համար Օրլեանի դուքսն իր ընտանեաց համար։

Մատրիտ, 17 յուն.

Բարիզի կոմսն և Շարդրի դուքսը Հավանա հասան։

Բարիզ, 17 փետր.

Լէ-ղէ Բ-ռ կ՚ըսէ թէ սահմանադլխոյ քանի մը պահապան զօրաց բանակներու յանելումն հետեւանք է

գերմանական երկու նոր զօրաբանակաց հաստատման։

Պերն, 17 փետրուար

Դաշնակցային խորհուրդը, պատասխանելով Գերմանիոյ հրաւէրին ի մասին գործաւորական խնդրոյն, կը հաւատայ թէ Գերմանիոյ ձեռնարկին նպատակը չէ արգելք ըլլալ Զուիցերիոյ համար առաջադրեալ համաժողովին, այլ փութացնել խնդրոյն լուծումը, որուն նախաձեռնութիւնն ունեցած էր Զուիցերիա։ Դաշնակցային խորհուրդն սկզբամբ հաւանելով հանգերձ հրաւէրին, գերման կառավարութիւնէն տեղեկութիւն կը խնդրէ համաժողովին ձեւոյն, դումարման թուականին և յայտագրոյն վրայ։

Սրանտաւ, 17 փետրուար

Պետական զինուորական մեծ գործարանաց պատուիրակներուն հետ երէկ կատարուած խորհրդակցութեան միջոցին, պատերազմական գործոց նախարարն յայտնեց կայսեր պատուանշաններ տուաւ վարպետներէն և գործաւորներէն մէկ քանիին։ Նախարարը խօսեցաւ գործաւորաց բնակարաններու խնդրոյն վրայ։ մեծագումար դրամագլուխ խոստացաւ՝ գործաւորաց բնակարաններու շինութեան համար և յաւելուամ՝ ծերունի գործաւորաց թոշակին վրայ։

Վրոնա, 17 փետր։

Անտրաշի կոմսն այս գիշեր մինչեւ լոյս չկրցաւ քնանալ։ ոյժերը կը նուազին։

Մատրիտ, 17 փետր։

Երէ-է-Բոդ ժողովի։ Նախարարապետն, հարցման մը պատասխանելով ի մասին ձիպրալթարի մասնաբանութեան ձեռամբ ջրանցի մը շինութեան և Քանարեան կղզեաց մասնաբանական նաւատորմին ռազմափորձերուն, ըսաւ թէ կառավարութիւնը պաշտօնական տեղեկութիւն խնդրած է և ազգու ընթացք մը պիտի բռնէ։

Պելկրատ, 17 փետր։

Երեսփոխանաց ժողովն ընդունեց Անգլեւաւստրեան Պանքային հետ կնքուած պայմանագրութիւնը՝ եւ գընելու համար ազի մենաւաճառը։ Նմանապէս ընդունեց 26,600,000 ֆրանքի փոխառութեան ծրագիրը՝ եւ գնելու համար երկաթուղիները։

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԴՈՐԾԱԿԱՑՈՒԹԵՒՆԷՆ

Փարիզ, 17 փետր։

Պ. ալ Լ.ապուլէ, իւր առողջական վիճակին հակառակ, խնդրած լինելով պահել իւր փեթերսպուրկի դեսպանութեան պաշտօնը, Մանիֆէսթը կոմս Ֆրանսայի դեսպան պիտի մնայ ի Կ. Պոլիս, և Հռոմի դեսպան չպիտի լինի։

Փարիզ, 18 փետր։

Երեսփ. ժողովը յետաձգեց ֆբրանքեմիւրք առեւտրական դաշնագրոյ նորոգման վերաբերեալ հարցումը։ Կառավարութիւնը Բ. Դրան պատասխանին պիտի սպասէ՝ այս խնդրոյ վրայ վճռաբանութիւն չբացած։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 6 փետրուար

ԸՆԹԱՑՔԻ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹ

3 տարի Լանդաուի վրայ (Պանքրայի)	110
3 » » » (վճարելի)	109 5/8
3 » Բարիզի » (պանքրայի)	22 80
3 » » » (վճարելի)	22 87 1/2

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մէյոց. Ռ. Սերի		19 27 1/2
Պօրսային գոցումէն վերջը	»	19 28
Բերայի մէջ	»	19 30
Առաւօտուն բացուելուս	»	19 29
Կէս օրին	»	19 28 1/2

ԻՍԹԻԴԻՐԱՋԸ ՏԱՒԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	45	5
Այս առաւօտ	45	3
Կէս օր	45	3

ԸՆԹԱՑՔ ԱԹԱԼԹՊԼՈՒ

Փոխառութիւն	Ա. Սերի	41	10
»	Բ. »	24	20
»	Գ. »	19	29

ԲԱՆԿԵՏՈՄԻՍ

Սոսիէթէ ժենէրալ	Ակցի. Լիր	4	25
Ֆրէտի ժենէրալ	Օսմ. »	8	26
Պանք աք Գոնս	» »	7	16
Սօս. Շանտ է վլէոր	» »	4	35
Թրամուէյ	» »	177	
Բուտիլի երկաթուղի	Ֆր.	73	3/4
Սպրիկասիոն աք Բրիւքսէլ	»	—	—
Բամնեթուզի Լավրիսմի	Գ. կ.	1:6	գ. կ.

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 17 փետրվար ժամ 3 վայր 48 երեկոյ

Ֆրանսական Լանդի 3 %	87 95
» » 4 1/2 %	105 90
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	18 10
Օսմանեան երկաթուղի	73 75
» Լէժիի բամնեթուզիք	— —
Պանք Օթոման	5 8 12 1/2
Գրէտիթ Լիոնէ	722
Իտալական Լանդի 5 %	94 25
Հէլլէնական 5 %	455
Բրիւքսէլ Թիւրք	491
Եգիպտական միացեալ	478 12 1/2
Պանք աք Բարի	797 50
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	412
Սուէզիի ջրանցք	2305
Սպանիական արտաքին	73 1/4
Զէք Լանդաուի վրայ	25 29 1/2

Լանտան, 17 փետր. ժամ 9 վայր — երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	97	9/16
Օսմ. » Սերի Դ.	17	13/16
» » » » գոց	17	13/16
» » » Ա.	41	1/4
» » » Բ.	25	3/8 (*)
» » » Գ.	17	7/8
Փոխառութիւն 1877	102	1/4
Պանք Օթոման	11	3/16
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիչէ)	94	3/8
» առանձ. (բբէմիլիէժիէ)	103	7/8
Ցայրա Մանիէ	84	
Հօսմանկայ (փոխառ. Ռոչիլը)	103	
Հելլէնական 5 %	89	1/2
Մանօրալ »	—	—
Ռուսական 1889	93	1/2
Փոխանակութիւն Ռարիզի վրայ	25	29

Վիէննա, 17 փետր. ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	36
» Լէժիի բամնեթուզիք	115 75
Փոխանակութիւն Լանդանի վրայ	119 60

Պերլին, 17 փետր. ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լանդանի վրայ	20 45
Ռուսալ թղթադրամ	222
Օսմանեան երկաթուղի	80 66
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	17 80

ՁՄՇԿԱԾԱԳԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Ազգային մի նոր խնդիր «Զմշկածագի Եկեղեցին», որոյ ծագումը հին է, այս օրերս քանիցս ի յայտ եկաւ Աշխ-Եւրի մէջ և կը հետաքրքրէ անշուշտ հասարակութիւնը որ ցանկացող է նորա անցագաղ և բարւոք լուծման։

Ըստ շափոյ և ասոյնման խորհելոյ և քննելոյ իւրաքանչիւր անհատի, լուծման եղանակը կը տարբերի։ ահա՝ անտի առաջ եկած է կարծեաց անհամաձայնութիւն։

Մին կը պնդէ թէ պէտք է օրինական ծանուցեալ վճռագիրը գործադրելով ազգային պահանջքը առանց գեղջի գանձել, իսկ միւսը կը պատասխանէ թէ խոհեմութիւն է կարելոյն ձեռնարկել և համակերպել գեղջի մը, քանզի օրինական գործողութեանց ժամանակ շատ մը յայտնի և գուցէ անյայտ պահանջատերց երեւան ելնելովը, ազգային պահանջքի գանցումը համեմատարար պիտի նուազի,—զի ամեն ուշիմ և փորձառու անձ վնասուց նուազագոյնը նախամեծար կը համարի։

Մեր ընդդիմաբանին առջի հրատարակութեան մէջ բրած առարկութեանց անտեղի գոլը, արդէն անցեալ ուրբաթ առաւ թերթի մէջ բացատրած էի, ուստի կրկնութիւններէ հեռանալու համար կը բաւականանամ համառօտիւ պատասխանել իւր գրեթէ առաջնոյն կրկնութիւնը եղող վերջի յօդուածին այն երկու կէտերուն որոց վրայ կը յենու, զայնս ապացոյց կարծելով իւր ասածներու հաստատութեան համար։

Կը պնդէ թէ միթէվէլին շինուելն է և սորա իբր փաստ մէջ կը բերէ։

Ա.—թէ ազգային վագիները Ս. Պատրիարք Հօրմէ ի գաւ միթէվէլի չունին և չեն կրնար ունենալ,

Բ.—թէ Թաղ. Խորհրդոյ կամքը հարցնելը կը հաստատէ թէ այդ դրամին ոչ ոք կը խառնուի։

Վերոյիշեալ ապացոյցներէն առաջինը ինքնին կը հերքուի երբ յիշենք թէ Ազգ. Պատրիարքարանի իշխանապէտ մը կայ։ այս կարծեմ կը բաւէ և մեզ անկ չէ առայժմ քննել թէ Պատրիարքարանը ծանուցեալ իշխանապէտը տալու էր թէ ոչ, մեզ չվերաբերիր նաեւ անցեալ խնդիրներով զբաղիլ։

Աւելին ըսեմ։ ինչպէս կարելի էր առանց փոխանորդոյի (միւվէքքիլ) փոխանորդ մը (վէքիլ) կարգել, դատ վարել և և յաջողիլ վճռագիր մը ձեռք բերելու։

Թերեւս առարկուի ասա թէ փաստաթանը փոխանորդ կարգուած չէ ուղղակի այն անձէ զորմէ բանք են, այլ մի ուրիշէ։

Կը պատասխանեմ թէ իւր «չինուելու միթէվէլի» ըսած խաւվէհին էր որ հայրենիքը գտնուած ժամանակ փոխանորդութիւն և արտօնութիւն տուած էր Զըմբշկածագցի Տեար Եղնոյեանի, սա եւս Պոլիս գալով փոխանորդ կարգած էր փաստաբան մը որու ձեռք եղած պաշտօնական թուղթերը ըսածս կ'ապացուցանեն։

Պ. ընդդիմաբանին Բ. բառը եւս իւր ազդեցութիւնը կը կորուսանէ երբ յայտարարեմք թէ Թաղ. Խորհրդոյ կամքը հաբցնելը անպատճառ չի նշանակեր թէ գործին այլ ոք իրաւունք չունի խառնուելու, զի նախորդ յօդուածովս հասկացուցել ուզած էի թէ, Զմշկածագի Թաղ. Խորհրդոյ հետ կարծեաց փոխանակութիւն կատարել հարկ համարուած էր. երեւի թէ «արտօնութիւն» բառին գործածումը յեցման կէտ համարուեր է. և սակայն գիտնալ պէտք է որ այսպիսի խնդրոյ մէջ բառին անձուկ նշանակութիւնէն աւելի բան (խօսք) ընդարձակ միտքը և իմաստը ուշադրութեան առարկայ դնել հարկ է։

Պարտատիրոջ կացութեան վրայով իւր յայտնած տարակոյսը այնչափ հիմնեալ է որշափ միթէվէլիի չինուելու մասին բրած տրամախոհութիւնը։

Ի վերջոյ կը խնդրուի ի նմանէ որ հաճի գալ նախ ապահովելու այն որոշուած գումարի գանձումը, մնացած միւս մասը եւս եթէ կարենոյ գանձել, ով կ'ընդդիմանայ իրեն, ո՛չ միայն Զմշկածագցին այլ եւ ամեն հայ երախտագիտութեամբ պիտի վերաբերի դէպի նա։

ՕՀ. Ց. ԱԻԱԳԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՄՈՒՇ, 18 յուն.

Եթէ այսօր հասայն Եւրոպա կը տառապի հիւանդութենէ մը որ մեզ անծանօթ է, և որ Ինֆլուէնցա կը կոչուի, այս միջոցին ո՛չ նուազ կը տառապինք և մենք Մշեցիքս տեսակ մը ցաւէ, որոյ ի՞նչ ըլլալը մեզ անծանօթ լինելով, ժողովուրդը՝ ըստ սովորականին հաշէ կամ հաբ անուն՝ տալով կը բաւականանայ։ Սակայն այդ նորեկ ինքնակոչ հիւրն ո՛չ հարիւր է և ո՛չ ալ սովորական թեթեւ ցաւերու տեսակէն։ Գիւղերու և նոյն իսկ Մշոյ քաղաքի մէջ պատահած մահերէն յայտնի կ'երեւի որ այդ ցաւը մահացուցիչ և իւր տեսակին մէջ նոր է, և համաճարակ ախտ մը ըլլալ կը թուի։ Այդ ցաւէն բռնուողներուն նախ գլուխն ու փորը կը ցաւի և ապա կողերը, աւելի անութիւն տակը, և շարթէ մը, երբեմն եւս աւելի քիչ օրէն հիւանդը կամ կը մեռնի կամ կ'ապաքինի։ Մշոյ քաղաքէն 6—7 ժամ հեռաւորութեամբ գէպի արեւելահարաւ Սիմ լերանց մէջ կից Սասնոյ Գ------ն կայ, ուր չատ մը հայ գիւղեր ունինք. այդ ախտը մեծ հարուածներ տուած էանդ կէլեխոցէն անունով հայ գիւղէ մը, երեք օրուան մէջ, 60 անձինք մեռած են ի զուր այս ցաւալի դէպքերուն, կ'իմանանք որ Մշոյ տեղական կառավարութեան կողմէ բժիշկներ պիտի զրկուին Գ------ն եւ Կելեխոցէն հիւանդներուն նայելու և ցաւի տեսակը ճշդելու։ Ցաւալի է որ այսպիսի պարագաներու մէջ հմուտ բժիշկներ կը պակսին գաւառաց մէջ, և չատերն՝ առանց բժշկական խնամք մը, դարման մը ընդունելու, աւելի չուտով կը կանխեն սառն գերեզմանը մտնելու։

Ս. Կարապետի Վանուց 400ի չափ ոչխար ժողվուեցաւ գիւղերէն, և գեռ եւս կը ժողուեն։ Այս պարագայի մէջ խիստ մեծ եղաւ Գեր. Հայր Խարախանեանի ջանքերն։ կե՛նաք իրեն։

Օրերս բաւականին ձիւնեց, այսօր օդը մեղմ և երկինքն անամպ է։

ԱԿԱՆՑԻ ՎԱՆՔԵՐԸ

Ականց կամ Աէ՛ջէ ընդ իշխանութեամբ Վանայ կուսակալութեան 350 տուն բնակչով դայմադամանիստ գիւղաքաղաք մ'է. բնակչաց 250 տունը թուրք, 100 հայ՝ և Հայոց 10ը բողոքական են, որոնք Վանէն և Բաղեշէն մօտ տարիներ անդ հաստատուած են։ Ականցի շուրջը կը բնակին Հայտարցի կոչուած զօրաւոր Աշէ-Ր և ուրիշ չատ մը Աշէ-Բներ։ Այս քիւրդ Աշէ-Բներու առեւտրական յարաբերութիւն Ականցի հետ է(*)։

Մահմետականներ ունին մի մզկիթ և մի վարժարան, բողոքականք մի ժողովարան և դպրոց, Հայք մի առաջնորդարան առանց վարժարանի. աւելորդ է ըսել թէ հայ մանկտիք բողոքականաց դպրոցը կը յաճախեն։

Գիւղաքաղաքէն 4-5 ժամ հեռի կառուցեալ է Արջընուց վանքն. այս վանքն ունի լայնատարած հողեր, մարգագետիններ, երկու խաղողի այգի, մէկ ջրաղացք և բաւական ոչխար և այլ անասնեղէն, Մակակ, Ռուիգալ և Հարմիզոնք անուանեալ երեք թեմական գիւղ՝ որոնք տարիէ տարի կը վճարեն առատ նուէրներ և դէպ կոչուած տուրքը։ Վանահայրն է Տ. Խորէն քահանայն և իր եղբայր Յակոբ ու եղբօրորդիք, ընդ ամենը վեց տուն. սոքա կը տիրեն վանուց չարժական և անշարժ կալուածոց վրայ և արդիւնքը մէջերնին կը բաժնեն։

Բ. Հ ժամ հեռի Դինարեր անուանեալ վանքն, ունի անհամար հողեր, մարգատեղիներ, երեք խաղողի այգի, երեք ջրաղացք, չորս թեմական գիւղ՝ որք կը վճարեն հոգեբաժին, դէպ և այլ տուրքեր. վանահայրն է Տ. Դարեգին քահանայն, եղբայրը Մինաս, եղբօրորդիք Մանուկ և երկու փեսաներ, ընդ ամենը հինգ տուն. սոսնք ալ իրենց վրայ բաժնած են վանուց հողերն և թեմականներէն գոյացած արդիւնքը. հողերու և արդեանց բաժանման վրայ շատ անգամ կը վիճին և կառավարութեան առջեւ կը դատուին։

Դ. Մեծոփայ վանք, (վիճակի առաջնորդական աթոռ,) ունի խիստ ընդարձակ հողեր, մարգատեղիներ, ջրաղացք, 150 ոչխար, 40 գոմէշ և կով. թող դասոնք, խաչերով, փաղաղներ և Քրիստան կոչուած երեք գիւղի հողերն ալ վանուց սեպհականութիւն է, և եօթը գիւղ թեմականք կը վճարեն պըտղի եւայլն։ վանահայրն և միանգամայն Առաջնորդն է Արժ. Սահակ վարդապետն. ամբողջ միաբանութիւնը կը կազմեն վեց ծառայ, մէկ կին տնտես, և փաղաղներու մէջ 5 այլ կին և Անապատի միաբանութենէն եղիշէ վարդապետ. Քրիստան (ամայի) կոչուած գիւղի հողերը գրաւած և իւրացուցած են Ցարութիւն գիւղի Տ. Սահակ քահանայն և Շահապաս Զարքէնան. այս քահանային բերուած է մի աղքատի երեխայ մկրտելու, և հինգ դրչ. մկրտութեան վարձ կանխիկ չը վճարուելուն համար չորս ամիս առանց մկրտութեան կը թողու։ Այս վանքի ներկայ տարուանս արմտեաց բերքն (իր հողերէն) 960 կ. Պոլսոյ քոռ ցորեան եղած է։

Դ. Մէկ ժամ հեռի Արծուաբեր վանքն, ունի նմանապէս չատ հողեր, (մեծ մասը Վանահարց անհոգութենէն ուրիշներ գրաւած են,) ութ գիւղ թեմականք արդիւնարեր. վանահայր Տ. Սողոմոնեան Տ. Յովհաննէս Քահանայն ալ զայս իրացուցած է։

Ե. Քաղաքի մէջ Ակնայ Ս. Գէորգանուն Մատուռ մը, որոյ մէջ աւանդութեամբ կ'ըսուի թէ Սրբոց գերեզմանն կայ. այս առթիւ զանազան հեռաւոր տեղերէ խուռն բազմութեամբ ուխտաւորներ կուգան և կուտան առատ նուէրներ։ Ազգային այս եկամտից տեսուչն և միանգամայն դանձապետն է Նանս անուն կին մը։

Այս բոլոր վանօրէից և Ս. Գէորգայ ընդհ. Տեսուչն է Առաջնորդ Արժ. Սահակ վարդապետ, բոլորովին կղզիացեալ մի անձնաւորութիւն Մեծոփայ վանից մէջ։ Մեր թուած վանքերու իւրաքանչիւրը կարող է պահել իր ծոց մի նախակրթարան. իսկ չորս հինգի եկամուտներ միացնելով մի բարձրագոյն վարժարան։ Սակայն ցաւէ ասել որ Ակնայի և իւր վիճակի մէջ գպրոց անունը լսուած չէ մինչ ցայսօր և այսպէս ահագին եկամուտներ քանի մը անձանց ձեռք յումպէտս կը վատնուին։

Արդեօք մեր բարեյիշատակ Նախնիք ա՞յս նպատակաւ կառուցին վանքեր և ազգային հաստատութիւններ. ո՞րքան ցաւ է իմանն զգայուն սրտերուն երբ կը տեսնեն քանէն աւելի գիւղերու մէջ չը գտնուիր մի վարժարան ու հինգ երեւելի վանօրէից լի և առատ եկամուտները չարաչար կը վատնուին. ո՞ր խիղճ, ո՞ր օրէնք կ'ընդունի զայս։

Վիճակի առաջնորդ Սահակ վարդապետն անտարբեր է, դպրոց, վարժարան և ուսում նշանակութիւն չունին. Վանայ ազգային իշխանութիւնը լուռ կը մնայ։ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանն իրաց այս վիճակէն անտեղեակ կը մնայ։ մեր թուած վանահարք իրենց ուզածի պէս կը դարձնեն ու կը խաղան, կ'ուտեն կը խմեն և կը յօշոտեն զիրարու բողոքականք այս անկարգ և անտարբեր վիճակէն օգուտ քաղելով պղտոր ջուրի մէջ ձուկ կ'որսան։

Ս. Շ.

ԳԱԲՐԻԷԼ ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆՑ

Ինչպէս ի Կ. Պոլիս, նոյնպէս և ի Տփխիս համարեա միաժամանակ եղած է թատրոնի սկզբնաւորութիւնը։ Մինչդեռ Արեւելեան թատրոնի բեմը կ'զբաղուէր եւրոպական թարգմանական թատերգութեամբք և իւր բոլոր արտաքին փայլին և չքեղութեան հետ ժողովրդեան համար չունէր գրեթէ ոչինչ կենսական, միւնոյն միջոցին ի Տփխիս, ռուսական ժողովրդական գրականութեան ազդեցութեան տակ հայ ժողովրդական թատերգութեան հիմը կը ձգուէր շնորհիւ Պ. Դ. Սունդուկեանցի։

Այն լրմտութիւնը զոր երեւելի ռուս գրագէտները ցոյց կուտան ի բենց գրուածոց մէջ, այն խորին գիտակցութիւնը զոր նոքա ունին իրենց երկասիրութեանց մէջ, նոյնը կը կրկնեմք ամենայն յաջողութեամբ ունեցաւ Պ. Դ. Սունդուկեանց։ Այս ամենուն վրայ իրր առաւելութիւն Տփխիսի տեղական բարբառոյն լիակատար հմտութիւնը՝ (1) զոր ունէր մեծանուն հայ հեղինակը, կը պակէ իւր գրուածքը որք, իբր Տփխիսի ժողովրդական բառբառի անկորուստ պահարաններ, որ գրական բարբառի տարածուելու շնորհիւ աղաւաղելու և անհետանալու վրայ է, պիտի կտակուին ապագայ սերընդոց։

Տեղական դերասանական խումբը որ կազմուած էր և իւր ներկայացումները՝ ըստ այն ժամանակի սովորութեան՝ սկսած էր պատմական ողբերգութեամբք, «Սամէլով», գրգիռ մը եղաւ Գ. Սունդուկեանցին իւր կատակերգութիւնները գրելու։ Այդ գրգիռը աւելցաւ իւր մէջ՝ ինչպէս ինքը կը խոստովանի։ Պէպօ»ի յառաջաբանով՝ երբ եւրոպական չատ գրուածքներ վերածեցան Տփխիսի կեանքի և ներկայացան բեմի վրայ։ Եւ նա խորհեցաւ այդ անորոշ և անկատար պատկերները առաւել կատարելագործել, տեղական տիպերը իրենց բոլոր գոյներով և մանրամասնութեամբ դուրս ցայտեցնելով իւր գրուածոց մէջ։ Այս գրուածոց համար պէտք էր ստեղծագործելու տաղանդին հետ ունենալ նաեւ Տփխիսի ժողովրդական կենաց խորին ուսումնասիրութիւն։ Վաճառական «աղան», «աղջիկ պարսնը» (2) և «կինոն» (3) իրենց բոլոր չէջապատողներով և նուրբ մանրամասնութեամբ կը ցոլան իւր գրուածոց մէջ։ Ամենարնական և ճշգրիտն կը պարզեն նոքա իրենց խորհրդածութիւնքը, իրենց միտքը չարունակ զրաղեցնող հոգերը, իրենց ճարպիկութիւն, ստորնութիւն, քաջութիւն, խաբեբայութիւն, ազնուութիւն, կատաղութիւն և հեծեծմունքը։ Գ. Սունդուկեանց կը բանայ ժողովրդական կենաց այնպիսի մթին խորշեր, ուր մարդս ակամայ կը խոկայ։ Նա իրր քաջ հոգերան իւր մտաբ կը դնէ այնպիսի վիրաց վրայ, որ չատերուն հաճելի չէր տեսնելը նորա գրչի տակ, Ցիխիսեցին իւր բարբառի հարուստ ոճերու և դարձուածոց շնորհիւ այնպէս կը հառաչէ, կը զուարճանայ, կ'անիծէ և կ'երգէ, որ մարդ չէ կարող թաղուցանել իւր հմայկրանքը այդ ժողովրդեան։ Նորա խաղերը ընթերցողը կամ ներկայացմանց հանդիսատեսը չէ կարող իւր վրայ երկար ժամանակ չի մտածել։

Թատերական և վիպական ընտիր գրուածք պարզ պատմութեան մը ոճէն պէտք է տարբերին։ Այդ ներկայացուած պատկերներու և տեսարաններու մէջ այնպիսի կէտեր կը գտնուին՝ ուր հեղինակը վերցնելով վրուած ծածկոցը կը ներկայէ դայն հասարակութեան, առանց այդ մասին իւր սեպհական կարծիքը ներկայացող անձանց բերնով յայտնելու, այլ կը թողու որ ինքը հասարակութիւնը մնայէ, խորհի, խոկայ՝ հարուստ մը հարստահարեալ ձիւնորս Պէպօի մը և իւր կնոջ չուայլութեան զոհուող ագահ հարուստի վրայ, գրամծիտ չլինելուն իւր սեւ բաղդն ողբացող կատարի մը և իւր խնջոյից սեղանին վրայ եղակ չկրնալ հանելուն համար արտասուող էֆիտիկ հանրմին վրայ։ եւայլն եւայլն։ Զնայելով որ մեր հասարակութիւնը բեմի վրայ կ'ուզէ տեսնել ամեն մի չնչին մանրամասնութիւն, մինչեւ իսկ զործող անձանց դէմքը կամ արքայութիւն երեւալու մասին կ'ուզէ տեղեկանալ, բայց Դ. Սունդուկեանց, իբրեւ լուրջ հեղինակ, կ'ստիպէ որ հասարակութիւնն եւս իւր ներկայացուցած անձանց մասին այնքան մտածէ և անոնց հոգւոյն խորն այնքան թափանցէ՝ որքան ինքը։

Դ. Սունդուկեանց 25 տարիէ ի վեր կ'աշխատի հայ բեմին համար։ Հակառակ կառավարական իւր բարձր պաշտօնին, որ զինքը միշտ բարձր դասուն հետ կը կապէ՝ նա ժողովրդի սիրով տոգորուած, իւր թատերախաղերու նիւթը համարեա միշտ առած է ժողովրդեան միջին և ստորին դասերէն, ամենքն ալ ժողովրդական բարբառով գրած։

Իւր անդրանիկ երկն է ԽՈՒԹՈՒՐՈՒՆ (փորձանք) կատակերգութիւն 4 արարուածով։ ԲԱՆԿՈՒՄ ՕՋԱԽ կատակերգութիւն 5 արարուածով։ ՊԷՊՕ, կատակերգութիւն 3 արարուածով։ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՍԱԲՐԸ ԽԵՐ է գաւեշտ 1 արար։ ԷԼԻ ՄԷԿ ՋՈՀ թատերգ 5 արար։ Հեղինակի վերջին գրուածքն է ԱՄՈՒՍՆԵՆԵՐ որ դեռ ոչ հրատարակուած և ոչ իսկ ներկայացուած է։ Մնացեալ բոլոր հեղինակութիւնները թարգմանուած են վրացերէն և ամէն տարի մի քանի անգամներ կը ներկայացուին, որովհետեւ հայոց կեանքը, իբրեւ կովկասեան ժողովուրդ, բոլորովին խորթ և օտար չէ վրաց։ Իսկ Պէպօն թարգմանուած է նաեւ ռուսերէնի և մեծ ընդունելութիւն գտած Ռուսաց բեմի վրայ։

Պ. Դ. Սունդուկեանցին իւր բոլոր երկասիրութեանց մէջ օգնած են Պ. Գէորգ Զմշկեան, Տփխիսի հայ թատրոնի արի զինուորն, և ոգրացեալն Ամերիկեան, որոց անուան նուիրեալ է «Պէպօ» և «Խաթաբայ»։

Դ. Սունդուկեանցի գրական գործունէութեան մասին այս համառօտ ընդհանուր տեսութիւն բաւ համարելով, կ'աշխատինք Աշխ-Եւրի միջոցաւ հետզհետէ ծանօթացնել մեր բանասիրաց նորա բոլոր երկասիրութիւնքն՝ որք ստուգիւ մէկ մէկ անգին գոհարներ են ազգատիպ հայ գրականութեան համար։

ՀԱՅՈՐԴԻ

(*) Ականց 300ի մօտ խանութ ունի իր մէջ՝ և օր առ օր կը յառաջադիմէ նիւթապէս, իսկ բարոյապէս ոչ երբէք յառաջադիմութիւն չէ տեսած. կը յուսացուի որ քիչ տարիներէն վերջ մեծ քաղաք մը պիտի ըլլայ։

(1) Ի Տփխիս ամէնքը կը հաւատացնէին թէ տեղական ժողովրդական բարբառը ո՛չ ոք Սունդուկեանցէ լաւ գիտէ, սակաւաթիւ գիտցողներն ալ զուրկ են գրագիտութենէ։ Այսն բարբառի ապաւաղելու գլխաւոր պատճառը զանազան գաւառացի եկողներն են։

(2) Թարգմանութիւն վրացերէն «քալ պատանօ» բառին. նշ. տիրուհի։

(3) Վրացերէն բառ, ստորին դասի ժողովրդական կը տրուի. համանիշ մեր գործածած Բալամաշէ բառին։

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ և Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

10 Ճէլալ-պէյ խանի տակը 10

ՁԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՀԱՎԱՑԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՑԻ

ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԼՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւոր, թէյ գաւառներու մէջ և թէյ յատուկ խիստ չատ յամախորդներ գտած է։

ՎԱՃԱՌՄՈՒՆԳ

ՄԵՆՔ ԵՒ ՓՈՓՐ ԳՈՒՆԱՅՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԻՆԵՐԸՁԱ ՓԱՒՈՐ 52

ՄԱԳՈՒԻ ՄՕՌԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 188

Պարոնայք Սպոդ և Պուռն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Լգոգի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկացս խեւլային և անարեւութեան հիւանդութենէն քանի մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հանգոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մորու ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Թանկագին իտալական տէյիրմէնի իշուն միւպայեա օլունանագ իքի եւեզ ԳԷՐԴ մէթրօ պիւրիւմէնին իթասընա թիպիպ օլանլարը թարիքի իլանէն իթիպարէն պիր հաֆիֆայա գաւառ մնադ ամը Սէրասկէրի լեվազիմթի տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

5 չուպաթ 1890 223

Նօ. 21 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԷՐԻՐ

Տաիրէի ասքէրիյէ տէրունինտէ պադգալ վէ սիմիտի տիւքքեանը.

Տաիրէի ասքէրիյէ տէրունինտէ շէրպէթճի վէ սուճի վէ մահալլէպիճի տիւքքեանը.

Տաիրէի ասքէրիյէ տէրունինտէ դրաաթխանէ տիւքքեանը.

Տաիրէի ասքէրիյէ տէրունինտէ արզուհալճը տիւքքեանը.

Միսաֆիրխանէի ասքէրիյէ տէրունինտէ մէքթիւբաթ վէ մէչբուպաթ սաթրճիրլրը.

Իւսկիւտարտա չանգ անպարը իթթիսալինտէ ֆէսճի տիւքքեանը.

Ռէյման Սարայ գարուսը խարիճինտէ գարաղօլխանէ արսասընտա պարագա.

Ղալաթատա Ազապլար գարուսընտա Գարաֆթաթ մահալլինտէ պարագա.

Տէֆթէրտար ճիվարինտէ ֆէսխանէ քարշուսընտա պօսթան.

Մաթպախս տէրունինտէ պիր պաղ պագգալ տիւքքեանը.

Պայատէ մուրագգամ տիւքքեան վէ սարիէնին միւտատիթի գօնթրաթօլարը իսիմամ պուլմասընա մէպնի հուլալ իսէճէք իւչ եւեզ ալթը սէնէսի մարթընտան իթիպարէն թալիպլէրինէ լճար օլընմադ իւզրէ միւգայէտէյ վաղ օլունուպ իչպու չուպաթըն եերմիսինտէ գարարը գաթիսի վիրիլէրէք գօնթրաթօլարը պիթիթանգիմ մարթըն պիրինճի կիւնի թէսլիմի իճրա գըլնամազնատան թալիպ օլանլարը մագամը սէրասքէրի մուհասպաթ տարիէսի չուպէի մախսուսընա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

3 չուպաթ 1890 322

Նօ. 20 2—3

Ժերատելի մարդասիրական, Վիլիի բասիկիլի մը մեծութեամբ շերտերու բաժնուած, մարդասիրական և զվարճացուցիչ նշանաւոր յատկութիւններ ունի։ Թէ՛ ծծունին և թէ՛ ուտուին, այդ սիրաբաշխամ շերտերը ճշմարիտ անուշեղէն մ'են գեւաւորական կանանց և փափուկ տղոյոց համար։ Զարմանալու մարդիկ, լաւ չմարսող ծերունիք, նաեւ կենաց վարդնները պարտին զայն կանոնաւորապէս գործածել։ Մարսողութեան բարբարութիւնը, Պնդութիւնը, Դիխու ցաւերը քիչ ժամանակի մէջ կ'անհետանան։ Ժերատելի Մարդասիրական կը գտնուի ամէն դեղատանց մէջ։ Տուփը կը պարունակէ 18 անգամի համար գեղ և ի Ֆրանսա կ արժէ 1 50 ֆրանք Երկու շերտ իւր նմանը կը գրկուին ամէն թնդրոցներուն, երբ գիտնն առ Պ. Ժերատել, ի Ալն-Մենկհալ (Ֆրանսա։) Ի Կ. Պոլիս կեղրանատիրքն են Ս Գան Մարշէ. — Դեղագործական Մթեկանց —Ն. և Ժ. Լանգլաք եղբարք. Թիթոս —Ն

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀԸ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2,085,347

ՆՕՐԹՀԸԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ուներցած Մրցակցալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած թանկին 17,600,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՄԱԳԼԻՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՑՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաց։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի առկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նստող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈՒԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Բերա, Թիւնէլի հրապարակ և Պոլիս, Կամարջին գլուխը

Ձմրան համար մեծ քանակութեամբ նոր հանդերձներ եկած են

ՁԱՓԱԶԱՆՑ ԱԺԱՆ ԳՆԵՐՈՎ.

ԲԱՐԻՁԵՒՆ ՆՈՐ ԱՊՐԱՆԱՑ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ 287

ՍԱԼԻՀ ՍԸՏԳԸ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ, ՕԴՃՈՒԼԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն կարգի գեղեցիկ ու դիմացկուն կոշիկներ կը պատրաստուին Ֆիրանական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս խանութը գիտոց յանախորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գներու ժամանութենէն։ Զ թիւէն 4 թիւ կոշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ դրչ աւելի պիտի բլլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն։ 4 թիւէն 6 թիւի համար 5 դրչի յաւելում մը պիտի բլլայ այդ տարբերութեան վրայ։

Դրչ	տեսակ	Դրչ	տեսակ
85	ամէն տեսակ կարով պօթին կալոշ	33	կնոջ մուճակ
52	սկարբրին կարով	40	պալատական կալոշ
140	կալոշով մոկ կարով	70	կնոջ համար պօթին կալոշ
65	պօթին կարով	45	16 թիւէն մինչ 21 թիւ պօթին կալոշ տղայոց համար
80	մէսա կալոշ գամով	150	թէլոթին և ուղտի մորթէ մոկ
140	ամէն տեսակ մոկ		
160	փայլուն մորթէ մոկ		

Տղայոց յատուկ կոշիկներու 21 թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ դրչի յաւելուած մը պիտի բլլայ։ Յատկապէս յանձնարարուած կոշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի բլլայ այս գնոյն վրայ։ 43 21—24

GUERISON Prompte et Certaine!

Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.

CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX

PHARMACIEN DE 1re CLASSE
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'Ecole supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS

DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ, Մեծ փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԵՐՀԱՄԷԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ-Գարու, 18 46

ՀԱՁԻ ՇՆՉՈՒՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻՏԻ, ՀԱՐԲՈՒԹԻ, ՑՐՏԱՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.

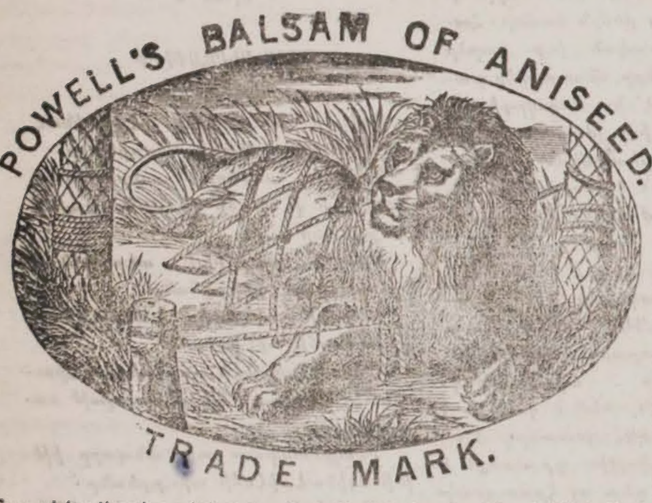

TRADE MARK.

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՁԱՓՈՂԻ ՀԻԻԱՆՈՒԹԵԱՆՑ դեմ իբր ապահով դարման այս գովելի վայելուչ համբաւը երբա կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Լուսէլ կ'ստանայ անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն ՆԼԴԻՒ թեղանօթակրոյն վրայ, ի Ուիտ, ըն կոփած։

Միրկի պարան, Լաստ որում կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'սարգելուր ինձ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, վեսմ. կամ Քարթինէյան Ձնարարեց ինձ գործածել ձեր անգուգական բալասանէն անխնայի հաստիկներով և կը սմ հաւատամ ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրնայի, առաց իսկ պէտք ունենալ-ս գործ բս դադրիցնելու, և առաջին փորը որուանը բոլորովին բուժեց զիս։ Ուստի անոր ապրեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն պլլոց։ (Աստ.) Վ. ԼԻՆԶԼԻ, Նեղ. ի թեղանօթակրէն։»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտաքնալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 12 քենսի, 2 շիլին 3 քենսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ԲՈՒՆԷԼԻ, 4, Ալդիան Բալէյս, Պլաքֆրիարս քսա, Լանտան։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով։
64 Մ. ԷՅՄՈՒՆՏ ՏԱՐԻԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վ. ղալատա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյիցէ, 95 և 67

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կոշիկներն որք առաջին անգամն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ Նուբիանը պատճառութիւն մ'ունի, ամրագոյն շարամ մը տալ։ Կոշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Չիգմր կամ ուրիշ ապտակութիւնները գիւրաւ կը վերցուին թիջած լաթով մը, առանց փոքրիկ ներկն փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի ոսկանց և կանանց ամէն տեսակ կոշիկներու։ Կարելի է գործածել գաղ նորոգելու համար ճաքրտգութեան կաշեանները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի առարկան խնամով սրբել, պնդելս որ հին ներկն հեռաց չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկին բռել, կամ սպանգի առաջով մը կամ վրձնով։ Արքնաւած մակերեսին թարմին կը շրջնայ։ Զգուշանալ կեղտերէն։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԼՅՈՒՍԻՆԳ ԳԱՐԻԹԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վ. ղալատա, Պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Նէշրի Թրամուէյիցէ, թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 67

EMULSION SCOTT

(ԱԳՈՊԻ ՕՐ.ԸՐԲԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԸՆ ՅՈՒՏ ԻՒՂ

Իբրոֆոսֆիդ որը չունի և սոսոյով

Պատրաստեալ ձեռամբ ԱԳՈՊԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չարի ախորժահամ է
Մարիւ ձկան հաւասարի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իրոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի
Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտաւութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոռաղութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հաճելի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանի դայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Դրամական տարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄԱՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐԶԼԻ. 81

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԻՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Վճարեալ վնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Գամոնատցի Պանդային դիմաց։

166 Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Բունաստանի ՍԻՄՈՆ ՔԱՋՈՒՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ԴԵՂ ՁԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տարբեր Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխոտան բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կաղդուրիչ ամէն տեսակ Ֆիզիկական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախանխուտ վայրերու ջերմատ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ազաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս Ֆիզիկական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անշնչաբերի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անունները սրբուած է. ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհանուր ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդ եր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր որ մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախանխուտ վայրերէ բուրեալ մահաբեր նիւթերով, կամ բաց ագարակներէն և ականներու ծակոտիներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծենք շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ընդէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և կորստ կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որպ գործածութիւնն ստուգապէս ոնվաստգ և անշլաստ է և օգուտն ստոյգ։ Մինչ այն թէ արուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան բէջ ի Պոլսոյ Կասանդ Նուպարայ։ 181

ԼԱՎԸՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻՑԼ — L'AVENIR DES FAMILLES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓԵՒԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՄՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԻՒՈՅ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂԻՈՅ ԿԱՄ ԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

61, ՌԷՊԻՊԼԻՔ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ 61 (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 80,000,000 Ֆրանք — ՄԻՆՉԵՒ ՅԱՅՍՕՐ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ 1,500,000 Ֆրանք

Լ'ԱՎԸՆԻՌ ՏԷ ՖԱՄԻՑԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է Նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, որպէս զարգացումի մէջ ունեցած է։ Իր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բաղմաձիւն են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կրկնակալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, կրաշխաւորութիւնք և Գլխաւորք փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և վստահականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, Հանդստեան տնաւոր ծերութեան համար, ցեկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն սկսած է 1881 Յունուար 1 էն։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս Է. Ֆէլնոի Անպարձեան, գործակալ Ընկերութեան ի Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40 Պահչէ Գարու, Պոլիս։ 42

ԱՐՇԻՎԷՍԱՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԷՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՖԻԼԱՔԻՊԷ-ՔԱՂԱՔԻ

Սկսեալ ի 3 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1889, մինչեւ յնոր տեսքինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՖԻԼԱՔԻՊԷ—ՔԱՂԱՔԻՆ

| | ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՅ | | |